

ΔΕΟ24- ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023

Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική

ΤΟΜΟΣ Α

1. Τι ορίζεται ως Δημόσια Πολιτική

Η Δημόσια Πολιτική συνίσταται σε ένα σύνολο ενεργειών που χαρακτηρίζονται από σταθερότητα και που υλοποιούνται από δημόσιους φορείς εξουσίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση κοινωνικών δημόσιων θεμάτων

2. Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της Δημόσιας Πολιτικής

1. Αναπτύσσεται από επίσημους φορείς της εξουσίας
2. Αποτελεί σκόπιμη δράση και όχι τυχαία συμπεριφορά
3. Αποτελείται από μία σειρά ενεργειών με χρονική διάρκεια και όχι από μεμονωμένες διακριτές αποφάσεις των φορέων εξουσίας. Η δημόσια πολιτική αφορά τόσο την απόφαση για τη θέσπιση ενός νόμου όσο και την υλοποίησή του
4. Προκύπτει από αιτήματα πολιτικής για κάποιο δημόσιο πρόβλημα.
5. Περιλαμβάνει τη λήψη αποφάσεων, αυτό που οι δημόσιοι φορείς κάνουν και όχι αυτό που εξαγγέλλουν ή διακηρύσσουν ότι θα κάνουν.
6. Έχει θετική μορφή όταν ενεργούν οι φορείς εξουσίας για κάποιο ζήτημα ή αποφασιστική δράση όταν οι φορείς αποφασίσουν να μην ενεργήσουν και να αφήσουν την επίλυσή του στις δυνάμεις της αγοράς ('laissez- faire' ή 'hands off').
7. Βασίζεται στη νομοθεσία και εμπεριέχει το στοιχείο του εξαναγκασμού.

3. Τι είναι η Μεταφορά πολιτικών;

Η μεταφορά πολιτικών επικεντρώνεται στην επίδραση εξωγενών παραγόντων κατά το σχεδιασμό πολιτικών και κατά την εξέλιξη των θεσμών. Η μεταφορά πολιτικής μπορεί, εκτός από οικειοθελής, να είναι και υποχρεωτική λόγω πίεσης από εξωγενείς παράγοντες (π.χ διεθνείς οργανισμούς όπως η Παγκόσμια Τράπεζα) που υποχρεώνουν τα κράτη-μέλη σε μεταρρυθμίσεις προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση. Οι Evans και Davies εισάγουν την έννοια του «δικτύου μεταφοράς πολιτικών» που συνδέει τις θεωρίες των δικτύων πολιτικής με το φαινόμενο της μεταφοράς πολιτικών και προβλέπει στάδια για μία οικειοθελή μεταφορά που έχουν ως εξής:

- α) αναγνώριση της ύπαρξης κάποιου προβλήματος σε ένα συγκεκριμένο τομέα πολιτικής,
- β) αναζήτηση νέων ιδεών σε αντικατάσταση των παλιών,
- γ) διενέργεια επαφών όπου οι διάφοροι φορείς παρουσιάζουν τις επαφές και τη γνώση που διαθέτουν,
- δ) συγκρότηση, αποδοχή και εμφάνιση του δικτύου μεταφοράς πολιτικών,
- ε) η αλληλεπίδραση, στάδιο που ταυτίζεται με την οργάνωση συνθηκών για την ανταλλαγή ιδεών (π.χ συνέδρια),
- στ) αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των προβλημάτων μεταφοράς της συγκεκριμένης πολιτικής,
- ζ) η λήψη τελικής απόφασης και η συγκεκριμένη απόφαση θα πρέπει να καταφέρει να νικήσει την αδράνεια,
- η) η εφαρμογή της τελικής απόφασης.

Δεν είναι απαραίτητο κάθε φορά να υπάρχουν όλα αυτά τα στάδια ή να υπάρχουν με αυτή τη σειρά.

4. Ποιες είναι οι βασικές κατηγορίες Δημόσιας Πολιτικής;

Η σημαντικότερη κατηγοριοποίηση των δημοσίων πολιτικών είναι αυτή του Lowi (1964). Η παραπάνω προσέγγιση διαχωρίζει τις κατηγορίες της δημόσιας πολιτικής σε:

1. Διανεμητικές. Είναι οι πολιτικές οι οποίες περιλαμβάνουν την κατανομή υπηρεσιών και ωφελειών σε συγκεκριμένα τμήματα του πληθυσμού. Οι διανεμητικές αυξάνουν τους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους τα άτομα ή οι ομάδες ώστε να δράσουν. Π.χ ενίσχυση αγροτικών προϊόντων, φοροαπαλλαγές.
2. Αναδιανεμητικές. Είναι οι πολιτικές οι οποίες περιλαμβάνουν τις σκόπιμες προσπάθειες της πολιτείας να μεταβάλει την κατανομή του εισοδήματος, της ευημερίας, της ιδιοκτησίας ή των δικαιωμάτων μεταξύ τάξεων ή ομάδων πληθυσμού.
3. Ρυθμιστικές. Είναι οι πολιτικές οι οποίες οριοθετούν την συμπεριφορά των ατόμων και των ομάδων με στόχο την προστασία αυτών. Π.χ. ποινική πρόληψη των εγκλημάτων κατά της ζωής και της περιουσίας, ο νόμος περί προστασίας του καταναλωτή. Ειδικότερη κατηγορία αποτελούν οι αυτορυθμιστικές πολιτικές οι οποίες μοιάζουν με τις ρυθμιστικές αλλά σε αυτήν την περίπτωση ο έλεγχος ασκείται από την ίδια τη ρυθμιζόμενη ομάδα με σκοπό την προστασία της και την προαγωγή των συμφερόντων της. Π.χ δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί που η άσκηση του επαγγέλματός τους εξαρτάται από την λήψη άδειας από τον οικείο σύλλογο ή επιμελητήριο.

5. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της διαμόρφωσης πολιτικής;

6. Ποιοι μπορεί να είναι οι βασικότεροι λόγοι αποτυχίας μιας δημόσιας πολιτικής;

Τα βασικά χαρακτηριστικά της διαμόρφωσης πολιτικής είναι (Jones, 1984):

- Η διαμόρφωση της πολιτικής δεν γίνεται μόνο από μια ομάδα δρώντων. Είναι πιθανό να υπάρχουν δύο ή και περισσότερες ομάδες δρώντων, οι οποίες προτείνουν ανταγωνιστικές λύσεις.
- Είναι δυνατό να λαμβάνει χώρα, χωρίς να υπάρχει σαφής ορισμός του προβλήματος και χωρίς να υπάρχει καν επαφή με την ομάδα που αντιμετωπίζει το πρόβλημα.
- Η πολιτική δεν διαμορφώνεται από κάποιο συγκεκριμένο οργανισμό, αν και συχνά αποτελεί αντικείμενο των γραφειοκρατικών θεσμών.
- Οι πολιτικές είναι πιθανό να διαμορφώνονται και να αναμορφώνονται για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, χωρίς καμία μορφή τους να καταφέρνει να συγκεντρώσει την απαραίτητη υποστήριξη.
- Η διαδικασία της διαμόρφωσης πολιτικής δεν οδηγεί ποτέ σε ουδέτερο αποτέλεσμα. Πάντα κάποιοι χάνουν και κάποιοι κερδίζουν.
- Συνήθως, υπάρχουν διάφοροι τρόποι επανένταξης των θεμάτων στην ατζέντα για αυτούς που χάνουν κατά το στάδιο της διαμόρφωσης πολιτικής.

Η ανάλυση και ερμηνεία των λόγων αποτυχίας στην εφαρμογή των πολιτικών μιας πολιτικής έχουν αποτελέσει και αποτελούν αντικείμενο μελέτης πολλών θεωρητικών της δημόσιας διοίκησης, καθώς και ειδήμωνων άλλων επιστημονικών πεδίων όπως τα οικονομικά και η κοινωνιολογία. Στο πλαίσιο των μελετών αυτών αναζητείται κυρίως η δυνατότητα **μείωσης του ελλείμματος από την εφαρμογή μιας πολιτικής**. Τέτοιες προσεγγίσεις είναι κυρίως οι ακόλουθες (Λαδή- Νταλάκου, 2008, σελ. 81-86):

Η προσέγγιση εκ των άνω

Υποστηρίζεται ότι η δράση της δημόσιας διοίκησης εκκινείται μετά την χάραξη πολιτικής, δηλαδή αφού αυτή προσδιοριστεί από τους λαμβάνοντες τις αποφάσεις εστιάζοντας στο ρόλο που κατέχει ο δημόσιος λειτουργός, η εν λόγω θεωρία δίνει έμφαση στην έννοια του ορθολογισμού, προάγοντας ένα μοντέλο διοίκησης με χαρακτηριστικά του την αυστηρή ιεραρχία και την «εκ των προτέρων» χαρτογράφηση των ζητημάτων από την «κορυφή» της δημόσιας εξουσίας (Λαδή- Νταλάκου, 2008, σελ. 82).

Η προσέγγιση «από τη βάση προς τα πάνω»

υποστηρίζεται ότι η κύρια συνιστώσα επιτυχίας μιας πολιτικής είναι η αναγνώριση των αποτελεσμάτων που αυτή μπορεί να έχει στον άνθρωπο- τον τελικό αποδέκτη τόσο των εκροών, όσο και των επιπτώσεων. Θεμελιώδης έννοια στην εν λόγω προσέγγιση αποτελεί η «αναδρομική χαρτογράφηση» και η διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους πριν την τελική διαμόρφωση των πολιτικών.

Η προσέγγιση «συνεχές πολιτικής-δράσης»

Σύμφωνα με τον (Bareh, 2004, στο Λαδή- Νταλάκου, σελ. 85), η πολιτική σχηματίζεται από την αλληλεπίδραση των διαμορφωτών και των αποδεκτών της πολιτικής. Αυτό διότι οι στόχοι σύμφωνα με του υποστηρικτές της προσέγγισης δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστούν ορθολογικά, αφού αυτοί προκύπτουν κάθε φορά ανάλογα με το ζήτημα που αφορούν και την αντίδραση των πολιτών σε αυτές (Λαδή- Νταλάκου, 2008, σελ. 85).

7. Ποια είναι τα εργαλεία πολιτικής και ποιος ο ρόλος τους;

Στην προσπάθειά τους για εξάλειψη της αβεβαιότητας (στο βαθμό του δυνατού), οι δημόσιοι δρώντες έχουν στη διάθεσή τους το εργαλείο της ανάλυσης της δημόσιας πολιτικής. Αυτό, μολονότι δεν αποτελεί ένα σταθερό υπόδειγμα, καλλιεργεί μια συγκεκριμένη κουλτούρα στις συνειδήσεις των κυβερνητικών φορέων, έτσι ώστε να αποφασίζουν τουλάχιστον στη βάση των αναμενόμενων και επιθυμητών αποτελεσμάτων, δηλαδή έχοντας πλήρη επίγνωση των συνεπειών της δράσης τους.

Ουσιαστικά, η δημόσια πολιτική εκφράζει την ισχύ, την εξουσία της δημόσιας διοίκησης. Έτσι, κατά το στάδιο της διαμόρφωσης και της λήψης αποφάσεων η κυβέρνηση επιλέγει τις περιπτώσεις και τους τρόπους που θα δράσει, δηλαδή καταλήγει στα μέσα που θα χρησιμοποιήσει για την υλοποίηση της πολιτικής (Λαδής – Νταλάκου, 2008).

Μάλιστα, σύμφωνα με τους Howlett & Ranesh (1995, p.80), «η προσέγγιση των εργαλείων «δημιουργεί τόσες διαφωνίες όσες και η ίδια η πολιτική». Αυτό σημαίνει ότι τα εργαλεία πολιτικής, δηλαδή τα εκάστοτε μέσα για την επίτευξη ενός στόχου (Λαδής – Νταλάκου, 2008, σελ.91), ανάλογα με τη φύση και τον χαρακτήρα τους προκαλούν αντιδράσεις. Τα εργαλεία αυτά αξιοποιώντας κυβερνητικούς πόρους, εξετάζοντας τη διαθέσιμη πληροφόρηση και χρησιμοποιώντας κονδύλια του προϋπολογισμού, εκφράζονται στο πλαίσιο μιας δημόσιας οργάνωσης (Λαδής – Νταλάκου, 2008, σελ.91).

Οι μελέτες στον χώρο έχουν καταλήξει σε μια βασική κατηγοριοποίηση των εργαλείων πολιτικής με επικρατέστερη αυτή του Van der Doelen (1989), σύμφωνα με την οποία υπάρχουν ρυθμιστικά, οικονομικά και επικοινωνιακά εργαλεία.

Πιο αναλυτικά, τα **ρυθμιστικά** είναι αυτά που περιλαμβάνουν νομοθετικό πλαίσιο, δηλαδή σχετικές διατάξεις, νόμους, κανόνες, κανονισμούς, αδειοδοτήσεις, πρότυπα, κ.ο.κ. Σκοπός των εν λόγω εργαλείων είναι να καθιερώσουν ένα κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας της κοινωνίας.

Τα **οικονομικά** εργαλεία αντίστοιχα, προκειμένου να επιδράσουν στη συμπεριφορά των πολιτών, παρέχουν δικαιώματα ή επιβάλλουν υποχρεώσεις διαθέτοντας μη υποχρεωτικό και μη εξαναγκαστικό χαρακτήρα. Ωστόσο, η πιθανότητα εμφάνισης μηχανισμών μετακύλισης τα καθιστά ιδιαίτερα ενδιαφέροντα υπό την οπτική των τελικών αποτελεσμάτων (Λαδής – Νταλάκου, 2008, σελ.91).

Τέλος, τα **επικοινωνιακά** εργαλεία ενεργοποιούνται με τη μετάδοση μηνυμάτων και πληροφόρησης, ενημέρωσης και αφύπνισης των πολιτών με πομπούς τους κυβερνητικούς δρώντες. Προκειμένου να επιτυγχάνουν τους στόχους τους απαιτείται να λειτουργούν εντός δεδομένου πλαισίου, ενώ δεν είναι εξασφαλισμένη η επίδρασή τους στη συμπεριφορά του κοινού – στόχου (Λαδής – Νταλάκου, 2008, σελ.93-94).

Σε κάθε περίπτωση η επιλογή των κατάλληλων εργαλείων είναι ένα δύσκολο εγχείρημα καθώς η χρήση υποχρεωτικών ή μη υποχρεωτικών εργαλείων προκαλεί έντονη συζήτηση τόσο σε επιστημονικό όσο και σε επίπεδο κυβέρνησης. Ακόμη, τόσο οι πόροι και η πολιτική πίεση όσο και το εκάστοτε νομοθετικό πλαίσιο διαμορφώνουν τις συνθήκες εκείνες υπό τις οποίες ένα εργαλείο έχει επιτυχία ή όχι.

8. Ποιες είναι οι βασικές θεωρίες στο θέμα της διαμόρφωσης πολιτικής;

Οι τρεις διαστάσεις της εξουσίας κατά τον Lukes (1974)

Πλουραλιστικό Μοντέλο (μονοδιάστατο)	Μοντέλο Μη-Λήψης Αποφάσεων (δισδιάστατο)	Μοντέλο Lukes (τρισδιάστατο)
α) συμπεριφορά β) λήψη αποφάσεων	α) λήψη αποφάσεων και μη λήψη αποφάσεων	α) αποφάσεις και έλεγχος της ατζέντας όχι μόνο μέσω των αποφάσεων (έμμεσος έλεγχος)
γ) κεντρικά θέματα πολιτικής	β) κεντρικά θέματα και εν δυνάμει θέματα πολιτικής	β) κεντρικά θέματα και εν δυνάμει θέματα πολιτικής
δ) σύγκρουση που μπορεί να παρατηρηθεί και είναι ανοιχτή (ανοιχτό συμμετοχικό σύστημα)	γ) παρατηρούμενη συγκάλυψη των παραπόνων ή έκδηλη σύγκρουση των φορέων	γ) παρατηρούμενη και λανθάνουσα σύγκρουση
ε) υποκειμενικά συμφέροντα και προτιμήσεις που μπορούν να παρατηρηθούν σε ένα πολιτικό σύστημα	δ) υποκειμενικά συμφέροντα που αποκαλύπτονται μέσω των προτιμήσεων πολιτικής	δ) υποκειμενικά πραγματικά συμφέροντα

- ✚ **Πλουραλισμός:** Υποστηρίζει ότι η διαμόρφωση της πολιτικής είναι μία μονοδιάστατη διαδικασία, είναι το αποτέλεσμα ενός ελεύθερου ανταγωνισμού μεταξύ ιδεών και συμφερόντων. Βασική υπόθεση ότι κανένας δε μπορεί να αποκλειστεί από αυτή τη διαδικασία. Η κριτική στην παραπάνω υπόθεση έγκειται στο ότι δεν είναι δεδομένο ότι αυτοί που έχουν τις μεγαλύτερες ανάγκες θα συμμετέχουν με τον ενεργό τρόπο αλλά αντιθέτως αυτοί που καθορίζουν τους όρους του παιχνιδιού είναι αυτοί που αποφασίζουν ποιοι θα συμμετέχουν στις διαδικασίες.
- ✚ **Υποσύστημα πολιτικής:** με την έννοια αυτή νοείται το σύνολο των φορέων που εμπλέκονται στην επίλυση ενός προβλήματος πολιτικής. Η συμμετοχή σε ένα υποσύστημα έχει ως ελάχιστη προϋπόθεση την μερική γνώση του αντικειμένου.
- ✚ **Μοντέλο μη λήψης αποφάσεων (δισδιάστατο μοντέλο):** Η μη δράση μπορεί να έχει εξίσου σημαντικά αποτελέσματα με τη δράση. Το γιατί λαμβάνει χώρα η δράση και η διαμόρφωση πολιτικής για συγκεκριμένα θέματα σε κάποια συστήματα είναι εξίσου σημαντική ερώτηση με το γιατί μία κυβέρνηση δε δρα σε άλλα συγκεκριμένα ζητήματα. Η 'αδράνεια' των διαμορφωτών της πολιτικής για κάποια θέματα μπορεί να είναι αποκαλυπτική (π.χ γιατί σε κμία ώρα ασχολούνται με ένα εργοστάσιο που ρυπαίνει το περιβάλλον και σε κάποια άλλη δεν θεωρείται σοβαρό ζήτημα).
- ✚ Η εξελιγμένη προσέγγιση **ή μοντέλο Lukes (τρισδιάστατο μοντέλο):** Το γεγονός πως για κάποια θέματα το στάδιο της διαμόρφωσης πολιτικής είναι σε συνάρτηση με τον έλεγχο που ασκούν οι ελίτ ανάλογα με το πόσο το θεωρούν ενδιαφέρον και πόσο δυναμικά μπορεί να εκφραστεί. Επομένως η εξουσία είναι τρισδιάστατη και εκφράζεται άμεσα (δράση και μη δράση) και έμμεσα επηρεάζοντας και διαμορφώνοντας τις πεποιθήσεις των πολιτών. Αυτό σχετίζεται με την ιδεολογία της κοινωνικής και πολιτικής ελίτ.

9. Πως διαφοροποιούμε Κυβέρνηση - Διακυβέρνηση και που ανάγονται ;

Ο όρος κυβέρνηση αναφέρεται στη διεκπεραίωση των δημοσίων υποθέσεων μέσω της γραφειοκρατίας (κυβερνητικής και διοικητικής). Οι σύγχρονες δυτικές δημοκρατίες, συμπεριλαμβανομένου και της Ελλάδας είχαν βασιστεί στο κλασικό γραφειοκρατικό μοντέλο το οποίο έχει ως κεντρικό άξονα ισχυρή κεντρική διοίκηση που λειτουργεί ιεραρχικά με σαφείς κανόνες δικαίου και αυστηρούς ελεγκτικούς μηχανισμούς όπου οι υπάλληλοι υποχρεούνται να επιτελούν το λειτούργημά τους με βάση σύμφωνα με το δημόσιο συμφέρον και ανεξάρτητα από μισθολογικά ή άλλα κίνητρα. Αυτό το μοντέλο διοίκησης παρουσίασε δυσλειτουργίες και αναντιστοιχίες με τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες. Ο όρος διακυβέρνηση αναφέρεται σε ένα πιο ευέλικτο και αποδοτικό διοικητικό σύστημα που ξεπερνάει τις δυσκολίες που δημιουργούνται από το σύστημα της κλασικής δημόσιας διοίκησης. Στο σύστημα αυτό δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις δημόσιες αγορές και στον ανταγωνισμό, στη συμμετοχική διοίκηση και στην ευελιξία. Ούτε αυτό το σύστημα είναι, όμως, χωρίς μειονεκτήματα. Οι βασικές παράμετροι της διακυβέρνησης είναι: νέα πολιτική οικονομία, δίκτυα πολιτικής, νέο δημόσιο management, αποδοτικότητα, μη κυβερνητικές μορφές διακυβέρνησης.

10. Ποιες είναι οι προσεγγίσεις όσον αφορά την οργάνωση του Δημ. Τομέα;

Πολιτισμική Θεωρία και Προσεγγίσεις στην Οργάνωση του Δημοσίου Τομέα

Ομάδα	Χαμηλή συλλογικότητα	Υψηλή συλλογικότητα
Πλέγμα κανόνων		
«Πυκνό» πλέγμα κανόνων (High grid)	Φαταλισμός (The Fatalist way): πυκνό πλέγμα κανόνων, αλλά χαμηλή ομαδικότητα, π.χ. ατομικιστικές κοινωνίες που διέπονται από άκαμπτους κανόνες.	Ιεραρχικός τύπος: κοινωνική συνοχή και πυκνό πλέγμα κανόνων, π.χ. στερεοτυπικές στρατιωτικές δομές.
«Αραιό» πλέγμα κανόνων (Low grid)	Ατομικιστικός τύπος: Χαμηλή ομαδικότητα και αραιό πλέγμα κανόνων που ευνοούν τις διαπραγματεύσεις, π.χ. οργανώσεις που λειτουργούν με βάση τους νόμους της αγοράς.	Τύπος της Ισότητας (The Egalitarian Way): Αραιό πλέγμα κανόνων και υψηλή ομαδικότητα, π.χ. συμμετοχικές μορφές οργάνωσης.

11. Ποια είναι τα βασικά Χαρακτηριστικά των 4 θεωριών για την προσέγγιση στην Οργάνωση του Δημόσιου Τομέα;

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Με βάση την ανάλυση Hood το ιεραρχικό μοντέλο χαρακτηρίζεται από υψηλή συλλογικότητα όσο και πυκνό πλαίσιο κανόνων. Η έννοια της υψηλής συλλογικότητας υπονοεί στην περίπτωση της δημόσιας διοίκησης και πολιτικής ότι το συμφέρον της κοινωνικής ομάδας υπερέχει έναντι του ατόμου. Το πυκνό πλαίσιο κανόνων αναφέρεται στη σημασία που δίνεται στους νόμους. Η ιεραρχική δομή λειτουργεί με βάση σαφείς και αυστηρούς κανόνες δικαίου οι οποίοι οριοθετούν τις αρμοδιότητες της γραφειοκρατίας και καθορίζουν τα ακριβή όρια των δραστηριοτήτων του δημόσιου τομέα με στόχο την τήρηση της νομιμότητας. Διευκρινίζονται τα βήματα των διαδικασιών, οι τρόποι και οι χρόνοι εκτέλεσης των δραστηριοτήτων και διαδικασιών είναι συγκεκριμένοι. Παράλληλα η διαφάνεια κρίνεται ως αναγκαία και απαραίτητη προϋπόθεση για την εκτέλεση των διοικητικών πράξεων του δημόσιου όπου ο καθένας μπορεί να πληροφορείται οτιδήποτε τον απασχολεί και να μπορεί να καταθέτει τα παράπονά του.

Έμφαση επίσης δίνεται στην επιτήρηση και στον έλεγχο των πράξεων των δημόσιων λειτουργιών έτσι ώστε όταν παρουσιάζονται προβλήματα κακοδιοίκησης η απάντηση να είναι η ακόμη μεγαλύτερη διευκρίνιση των κανόνων, των ορίων, των αρμοδιοτήτων και η διενέργεια ισχυρότερων ελέγχων.

Όλες οι παραπάνω διεργασίες λαμβάνουν χώρα με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον.

12. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΥ

Στον αντίποδα του ιεραρχικού μοντέλου και του μοντέλου της ισότητας είναι βρίσκεται το ατομικιστικό μοντέλο. Χαρακτηρίζεται Για τους ατομικιστές είναι χαμηλή η συλλογικότητα καθώς δεν πιστεύουν στο δημόσιο συμφέρον και το πλέγμα κανόνων είναι αραιό προκειμένου τα άτομα να μπορούν να κινηθούν ελεύθερα για να επιτύχουν το μεγαλύτερο δυνατό όφελος για τα ίδια. Εμνευστής του ατομικιστικού μοντέλου θεωρείται ο Adam Smith με την ιδέα του για το άορατο χέρι της αγοράς που δρα αυτόματα τόσο για την εξυπηρέτηση του ιδιωτικού συμφέροντος όσο και για το κοινωνικό καλό. Θεμελιωτής του ατομικισμού αναφορικά με την οργάνωση του κράτους είναι ο Jeremy Betham που υποστήριξε τη θεωρία του ωφελιμισμού σύμφωνα με την οποία η καλύτερη πολιτική έχει ως στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή ωφέλεια για το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού (εφαρμογή της θεωρίας του ατομικισμού στο κράτος).

Ο Hood συνοψίζει τη θεωρία του ατομικισμού **σε 4 προτάσεις:**

- **Μια προσέγγιση από τη βάση προς τα πάνω.**
- **Απουσία ενός παγκόσιου θετικού αθροίσματος.**
- **Εγωιστική ανθρώπινη φύση..**
- **Ρυθμιστική ικανότητα της αγοράς.**

Στην πράξη η θεωρία του ατομικισμού αντιστοιχεί όσον αφορά στη δημόσια διοίκηση στο νέο δημόσιο management και σε έννοιες όπως η επιλογή. Για να επιτύχει πρέπει να υπάρχουν δομές κινήτρων που να συνδυάζουν τα ατομικά κίνητρα των δημοσίων υπαλλήλων με το κοινωνικό συμφέρον και να υπάρχει επαρκής πληροφόρηση του καταναλωτή-πολίτη ώστε να κάνει τη σωστή επιλογή και να επιβραβεύει τις καλές υπηρεσίες ή να διαπραγματεύεται τους όρους προσφοράς των υπηρεσιών αυτών.

Για την ατομικιστική θεωρία ως εργαλείο καταπολέμησης των αποτυχιών του δημόσιου τομέα προβάλλεται ο ανταγωνισμός και η άμιλλα έτσι ώστε οι δημόσιες υπηρεσίες να ανταγωνίζονται μεταξύ τους όπως οι ιδιωτικές εταιρείες και να προσπαθούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και στα παράπονα του πολίτη-πελάτη προκειμένου να τους προσελκύσουν και όχι η επιτήρηση όπως συμβαίνει στο ιεραρχικό μοντέλο.

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ. Για τη θεωρία της ισότητας το management όπως προτείνεται από το ιεραρχικό και το ατομικιστικό μοντέλο είναι μέρος του προβλήματος. Προτείνει, λοιπόν, ως λύση μία "διοίκηση χωρίς διοικητές- managing without managers" δηλ. τον κοινοτισμό και τη συμμετοχική οργάνωση που θα καταλήγουν σε αποκεντρωμένες αυτοδιοικούμενες διοικητικές μονάδες. Χαρακτηρίζεται από αραιό πλέγμα κανόνων και υψηλή ομαδικότητα. Η θεωρία προτείνει τη συμμετοχή και την αφοσίωση στην κοινότητα καθώς και την ανάδειξη των συλλογικών αγαθών του πολιτισμού και της παράδοσης της κοινότητας ως κυρίαρχες αξίες στην λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και πολιτικής.

13. Τι είναι ο εξευρωπαϊσμός και ποια η επίδραση του στις αλλαγές της δημόσιας διοίκησης και πολιτικής;

Ο εξευρωπαϊσμός είναι μια πολυδιάστατη έννοια που αναγνωρίζει την αλληλεπίδραση του εθνικού και του ευρωπαϊκού επιπέδου στη διαμόρφωση πολιτικής.

Οι μηχανισμοί του εξευρωπαϊσμού διακρίνονται σε ‘σκληρούς’ και σε ‘ήπιους’ και είναι οι:

- Θεσμική συμμόρφωση

Αλλαγή των εθνικών δομών ευκαιριών

Πλαισίωση των εθνικών πιστεύω και προσδοκιών

Οι ενδιάμεσοι παράγοντες που αφορούν το εθνικό επίπεδο και διευκολύνουν ή εμποδίζουν τη λειτουργία των μηχανισμών του εξευρωπαϊσμού είναι η οικονομική ευπάθεια του κράτους, η πολιτική θεσμική δυνατότητα, η πολιτική κληρονομιά, οι πολιτικές προτιμήσεις και ο λόγος.

Αναλυτικότερα Η θεσμική συμμόρφωση αποτελεί μορφή κατά την οποία τα κράτη – μέλη της Ε.Ε. οφείλουν να εισάγουν στο εθνικό κανονισμό τους πλαίσιο ένα συγκεκριμένο εθνικό μοντέλο. Αποτελεί σκληρό μηχανισμό καθώς τα κράτη δε διαθέτουν ευελιξία ως προς την εφαρμογή του.

- **Η αλλαγή των εθνικών δομών ευκαιριών.** Αποτελεί μέτριο μηχανισμό εξευρωπαϊσμού καθώς αναφέρεται στην ανακατανομή της ισχύος μεταξύ των φορέων των κρατών – μελών. Παράδειγμα αποτελεί η ενίσχυση της συμμετοχής των ΜΚΟ στη διαμόρφωση δημόσιας πολιτικής.
- **Η πλαισίωση των εθνικών πιστεύω και προσδοκιών.**
Αποτελεί την πιο ήπια μορφή εξευρωπαϊσμού καθώς αναφέρεται σε πρακτικές οι οποίες προλειάνουν το έδαφος εξοικειώνοντας τους εθνικούς φορείς με αλλαγές του θεσμικού πλαισίου που θα επικρατήσουν στο μέλλον. Π.χ. πρόγραμμα ERASMUS.

Σχετικά με τους **ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ** ή **ΕΘΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ**, αναφέρεται το κατά πόσο εφαρμόζονται οι μηχανισμοί εξευρωπαϊσμού στα κράτη – μέλη και σε ποιο βαθμό εισάγονται οι μεταρρυθμίσεις στο θεσμικό και πολιτικό τους πλαίσιο.

Σημαντική υπόθεση αποτελεί το τοπικό – εθνικό μοντέλο του κράτους- μέλους, αφού έχει παρατηρηθεί ότι τα κράτη που καταφέρουν να επηρεάζουν την ευρωπαϊκή πολιτική, είναι αυτά που εισάγουν σε εθνικό επίπεδο ευκολότερα και πιο αποτελεσματικά τις παραγόμενες πολιτικές και μεταρρυθμίσεις της Ε.Ε.

14. Οι βασικότεροι αυτοί ενδιάμεσοι παράγοντες

Η οικονομική ευπάθεια

Υποστηρίζεται ότι τα κράτη εισάγουν με μεγαλύτερη ευκολία και χωρίς τη δυνατότητα ευελιξίας ή διαπραγμάτευσης, τις πολιτικές και τις μεταρρυθμίσεις της Ε.Ε. όταν βρίσκονται σε οικονομική κρίση (βλέπε Ελλάδα – Μνημόνια). Συνεπώς ακόμη και σε διεθνές επίπεδο (βλέπε ΔΝΤ) είναι πιο ευάλωτα, τα ασθενή – φτωχά, σε κρίση κράτη.

Πολιτική θεσμική δυνατότητα

Αναφέρεται στην ικανότητα των διαφόρων αρμόδιων φορέων των κρατών να επιβάλλουν τις μεταρρυθμίσεις που προκύπτουν από τις πολιτικές της Ε.Ε.

Πολιτική κληρονομιά

Αναφέρεται στο ταίριασμα παλαιών πολιτικών με τις μεταρρυθμίσεις που παράγονται από την Ε.Ε.

Πολιτικές προτιμήσεις

Αναφέρονται στον βαθμό που οι φορείς είναι ανοικτοί σε αλλαγές και στο κατά πόσο οι φορείς είναι διατεθειμένοι να μεταρρυθμίσουν τον τρόπο λειτουργίας τους.

Ο λόγος

Αναφέρεται στο σύνολο των πεποιθήσεων, νορμών και αξιών, στην κουλτούρα και στα πιστεύω των κυβερνητικών φορέων. Στην περίπτωση που είναι δυνατό να μεταβληθεί ο λόγος – δηλαδή οι αντιλήψεις για τις αλλαγές που φέρνει ο εξευρωπαϊσμός και το νέο πλαίσιο που απαιτεί η υιοθέτηση του, τότε το κράτος αποδέχεται πιο εύκολα την υιοθέτηση του.

Επίσης παραδείγματα:

1. **Θεσμική συμμόρφωση:** Δημιουργία ΤΑΙΠΕΔ για τη διαχείριση των αποκρατικοποιήσεων.
2. **Οικονομική ευπάθεια:** Παρούσα χρηματοοικονομική κρίση, παρατεταμένη λιτότητα της Ελλάδας.
3. **Αδυναμία πολιτική θεσμικής ικανότητας:** Παγωμένες πολιτικές επιλογές από τα πολιτικά κόμματα.
4. **Λόγος:** Απουσία κοινωνικού κεφαλαίου.

Σαν γενικό συμπέρασμα της 1^{ης} εργασίας μπορείτε να καταλήξετε ότι στην περίπτωση που εξετάζονται οι πρόνοιες των μνημονίων σε σχέση με το Ελληνικό θεσμικό πλαίσιο διοίκησης, φαίνεται να έχουν επηρεάσει σε κάποιον βαθμό τη θεσμική συμμόρφωση των εθνικών δομών και ευκαιριών ή ακόμη και στην πλαισίωση των εθνικών πιστεύω και ευκαιριών.

Ειδικά δε, το πεδίο της δημοσιονομικής προσαρμογής αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό πεδίο όσον αφορά στο βαθμό της θεσμικής συμμόρφωσης. Για παράδειγμα με βάση συγκεκριμένη πρόνοια του Μνημονίου προτάθηκε και αυξήθηκε ο φόρος πολυτελείας σε συγκεκριμένες κατηγορίες τροφίμων.

Αναφορικά με την πλαισίωση των εθνικών πιστεύω και προσδοκιών, οι ευρωπαϊκές πρακτικές μεταφέρουν γνώση και μοντέλα προς υιοθέτηση για τη βελτίωση του επιχειρηματικού και του οικονομικού περιβάλλοντος. Π.χ Υπηρεσίες μιας στάσης όπου δημιουργούνται οι απαιτούμενες διαδικασίες για τη σύσταση μιας εταιρείας σε ελάχιστο χρόνο.

15. Ποια μπορεί να είναι η έκβαση του εξευρωπαϊσμού;

Ο εξευρωπαϊσμός μπορεί να παρουσιαστεί με τρεις μορφές σε σχέση με την ανταπόκριση του κράτους σε αυτού:

1. **Η αδράνεια.** Το κράτος – μέλος δεν δείχνει καμία ανταπόκριση, θέληση και διάθεση να εξευρωπαϊστεί. Ουσιαστικά δηλαδή δεν ενδιαφέρεται να εντάξει τις ευρωπαϊκές πολιτικές στο εσωτερικό του.
2. **Η σύγκλιση.** Το κράτος – μέλος επηρεάζεται σε μέγιστο βαθμό από τις ευρωπαϊκές πολιτικές, σε επίπεδο που ταυτίζεται πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά με τις επιταγές της Ε.Ε. Απόλυτη ενοποίηση!!
3. **Η Απόκλιση.** Με λίγα λόγια το κράτος μέλος απέχει πολύ από τα ευρωπαϊκά δεδομένα και αντιτίθεται σε κάθε πρόταση για μεταρρύθμιση.
Η κάθε πιθανή από τις τρεις ανωτέρω εκβάσεις μπορεί να συνδυαστεί με τους ενδιάμεσους παράγοντες.

16. Τι είναι ο φαταλισμός;

Ο φαταλισμός αντιλαμβάνεται τον δημόσιο τομέα ως ένα άναρχο και ανοργάνωτο σύστημα, το οποίο δεν διέπεται από συγκεκριμένες νομοτέλειες και αξίες. Ο φαταλισμός περιγράφει κυρίως ατομικιστικές κοινωνίες που συνεχίζουν όμως να διέπονται από άκαμπτους κανόνες. Πρόκειται δηλαδή για ένα σύστημα όπου έχουμε ένα πυκνό πλέγμα κανόνων, με ταυτόχρονα χαμηλή συλλογικότητα.

Στον φαταλισμό λοιπόν, η κοινωνία διακρίνεται από «άρνηση συνεργασίας», καθώς τα αποτελέσματα μίας ενδεχόμενης συνεργασίας θεωρούνται απρόβλεπτα και πιθανώς δυσάρεστα. Οπότε, η ορθολογικότερη κατεύθυνση είναι η αδράνεια και η έλλειψη συλλογικής δράσης. Συμπερασματικά, ο φαταλισμός περιορίζεται στην περιγραφή της δημόσιας διοίκησης και πολιτικής χωρίς να μπαίνει στην διαδικασία να προτείνει λύσεις.

Τα χαρακτηριστικά του φαταλισμού στην Ελλάδα εμφανίζονται ως εξής:

- Προβληματικό και διογκωμένο ανθρώπινο δυναμικό
- Καθιέρωση ενός άναρχου καθεστώτος αμοιβών
- Έλλειψη συστηματικής άσκησης εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου της διοικητικής δράσης από τα αρμόδια όργανα
- Πολιτική παρέμβαση στον τρόπο λήψεων αποφάσεων
- Πελατειακές σχέσεις και εξαρτήσεις
- Έλλειψη διαφάνειας με δυσάρεστες συνέπειες όπως για παράδειγμα αύξηση της διαφθοράς με δυσμενείς επιδράσεις στις επενδύσεις και στην οικονομική ανάπτυξη
- Γραφειοκρατική νοοτροπία, τυπολατρία και νομικισμός με αποτέλεσμα το διοικητικό μηχανισμός να το χαρακτηρίζει η ευθυνοφοβία και η απουσία παραγωγικότητας, αποτελεσματικότητας και πρωτοβουλίας για την αντιμετώπιση των δημόσιων προβλημάτων
- Μερική εφαρμογή των νομικών διατάξεων από τα αρμόδια Δικαστήρια.

17. Ποια είναι τα Χαρακτηριστικά του μοντέλου του κάδου απορριμμάτων ;

Ξεκινάει από την υπόθεση ότι δεν υπάρχει ούτε περιορισμένη ορθολογικότητα ούτε άλλο είδος ορθολογικότητας.

Η λήψη των αποφάσεων είναι μία σύνθετη και απρόβλεπτη διαδικασία που δεν έχει σχεδόν καμία σχέση με την αναζήτηση μέσων για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων.

Η επιλογή των στόχων προς επίτευξη και των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν είναι τυχαία.

Η κριτική στο μοντέλο αυτό έγκειται στο ότι υπάρχουν περιπτώσεις που οι αποφάσεις λαμβάνονται με περισσότερο ορθολογικό τρόπο και, άρα, το να υποστηρίζει το παραπάνω μοντέλο πως δεν υπάρχει καθόλου ορθολογισμός στην διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι ακραίο.

18. Ποιες είναι οι βασικές αξίες της μεταρρύθμισης της δημόσιας διοίκησης – ΝΕΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ;

Το μεταρρυθμιστικό κύμα που έγινε γνωστό ως «Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ» ή ως «Επανίδρυση του Κράτους» ως τρόπος οργάνωσης και έκφρασης της δημόσιας διοίκησης και πολιτικής βασίζεται στην κλασική οικονομική θεωρία και στη θεωρία του ατομικισμού. Αναφέρεται στην απελευθέρωση των αγορών από τις δεσμεύσεις και παρεμβάσεις του κράτους και στη γενικότερη μεταρρύθμιση του δημοσίου τομέα με όλο και μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα.

Οι βασικές αξίες της τάσης του Νέου Δημόσιου Μάνατζμεντ είναι η οικονομικότητα, η αποδοτικότητα, και η αποτελεσματικότητα.

Οικονομικότητα. Ο όρος οικονομικότητα αφορά κατ' αποκλειστικότητα στη μείωση των δαπανών του δημόσιου τομέα στην ανάγκη εξοικονόμησης πόρων και ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας. Η ανάγκη για μια τέτοια αξία προέρχεται από το βασικό οικονομικό πρόβλημα: περιορισμένοι πόροι – απεριόριστες ανάγκες.

Αποδοτικότητα. Η έννοια της αποδοτικότητας έχει δύο συνιστώσες. Πρώτον την αποτελεσματικότητα, το κατά πόσο δηλαδή η οργάνωση επιτυγχάνει τους στόχους της και δεύτερον την παραγωγικότητα το τι πόρους διαθέτει η οργάνωση για την επίτευξη των στόχων της. Στοχεύει στην αύξηση των θετικών αποτελεσμάτων καθώς και στη μείωση των αρνητικών συνεπειών και δαπανών.

Αποτελεσματικότητα. Όπως φαίνεται από τα προηγούμενα αποτελεί συστατικό στοιχείο της αποδοτικότητας και επικεντρώνεται στο κατά πόσο μία πολιτική ή ένα πρόγραμμα επιτυγχάνει τους στόχους του.

Η πολυπλοκότητα των μεταρρυθμιστικών διαδικασιών (εκφράζεται με τον όρο διακυβέρνηση ο οποίος δίνει έμφαση και στο ρόλο του πολίτη) δημιούργησαν την ανάγκη για τις αξίες της νομιμότητας και της λογοδοσίας.

19. Ποιες είναι οι Κύριες μεταρρυθμιστικές Τάσεις;

Οι βασικές μεταρρυθμιστικές τάσεις είναι :

- **Αγορά.** Η τάση αυτή επικεντρώνεται στην ενίσχυση των δυνάμεων της αγοράς και ξεκινάει από την υπόθεση ότι ο δημόσιος τομέας θα είναι αποδοτικότερος εάν λειτουργήσει περισσότερο με όρους ιδιωτικού τομέα. (πχ δημόσιες επιχειρήσεις ιδιωτικονομικά κριτήρια).
- **Συμμετοχή.** Η μεταρρυθμιστική αυτή τάση αναφέρεται στη μεγαλύτερη συμμετοχή των δημοσίων λειτουργιών αλλά και των πολιτών στη δημόσια διοίκηση. Κύριο πρόβλημα της διοίκησης θεωρείται η ιεραρχική της δομή και ως λύση προτείνεται η ενίσχυση της συμμετοχής.
- **Κανονιστική Μεταρρύθμιση.** Η κανονιστική Μεταρρύθμιση ως τάση αναφέρεται σε μεταβολές που βελτιώνουν την ποιότητα των μεταρρυθμίσεων προάγοντας την αποδοτικότητα, την οικονομική αποτελεσματικότητα ή τη νομική ποιότητα των ρυθμίσεων.
- **Ευέλικτη διακυβέρνηση.** Η ευέλικτη διακυβέρνηση ως μεταρρυθμιστική τάση είναι η πιο πρόσφατη και λιγότερο εξελιγμένη. Συμφωνεί με τη σχολή των φαταλιστών ως προς την έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

ΣΕ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

– ΜΕΡΟΣ ΥΛΗΣ Α–

Μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες που επιτελεί μια Κυβέρνηση, αφορά τον Κύκλο Δημόσιας Πολιτικής που είναι το σύνολο των διαδικασιών και των μελετών που γίνονται πριν οριστεί η Δημόσια Πολιτική που θα ακολουθηθεί. Η διαδικασία μέχρι την θέσπιση της Δημόσιας Πολιτικής (ΔΠ) είναι αρκετά πολύπλοκη και σύνθετη, αφού απαιτεί συνδυασμό πολλών παραγόντων ώστε να ολοκληρωθεί. Για να φτάσει η Κυβέρνηση στο σημείο να διαμορφώσει την ΔΠ που θα ακολουθήσει, θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία της λήψης αποφάσεων. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων, βάση της θεωρίας, γίνεται με βάση τρία βασικά υποδείγματα λήψης αποφάσεων (Λαδή και Νταλάκου, 2008): Ορθολογικό μοντέλο λήψης αποφάσεων, Προσανζητικό μοντέλο λήψης αποφάσεων, Μοντέλο τύπου «κάδος απορριμμάτων».

Ο Κύκλος Δημόσιας Πολιτικής (ΚΔΠ) δεν είναι μια γραμμική διαδικασία. Αυτό, διότι για να διαμορφωθεί η Δημόσια Πολιτική πρέπει να συμπεριληφθεί ένα ζήτημα στην κυβερνητική ατζέντα, να οργανωθεί η πολιτική, να λάβουν τα πολιτικά υποκείμενα τις αποφάσεις, να τεθεί η συγκεκριμένη πολιτική σε εφαρμογή και να αξιολογηθεί (Λαδή και Νταλάκου, 2008).

20. Τα υποδείγματα λήψης αποφάσεων κατά τη διαμόρφωση της δημόσιας πολιτικής

Θεμελιώδη μοντέλα λήψης αποφάσεων

Ο κύκλος δημόσιας πολιτικής απαρτίζεται από τρία στάδια. Στην αρχή δημιουργείται η κυβερνητική ατζέντα, αφού πρώτα προσδιοριστεί το πρόβλημα. Έπειτα διαμορφώνεται η πολιτική, ώστε στο τέλος οι κυβερνητικοί δρώντες να πάρουν τις αποφάσεις. Ο τρόπος λήψης αποφάσεων συνήθως ακολουθεί το ορθολογικό, το προσαυξητικό υπόδειγμα ή εκείνο του κάδου απορριμμάτων.

Ορθολογικό πρότυπο λήψης αποφάσεων

Το ορθολογικό πρότυπο στηρίζεται στη θεωρία του ατομικισμού και επιδιώκεται με την εφαρμογή του σε διάφορες πτυχές της οικονομίας και της κοινωνίας η αύξηση του συνολικού οφέλους ή/ και κέρδους με το ελάχιστο δυνατό κόστος. Σύμφωνα με τον Carley (1980), για να ληφθεί μία απόφαση πρώτα προσδιορίζεται ο στόχος για να λυθεί ένα πρόβλημα. Στη συνέχεια σημειώνονται οι στρατηγικές που μπορεί να ακολουθηθούν, ενώ εξετάζονται οι συνέπειες της κάθε στρατηγικής και τέλος προτιμάται αυτή που μπορεί να δώσει λύση στο πρόβλημα, αλλά με μικρό κόστος (Λαδής και Νταλάκου, 2008). Συνεπώς, στον ορθολογισμό η κάθε φάση του ΚΔΠ αποτελείται από μια σειρά αποφάσεων που θεμελιώνονται στην πρακτική ανάλυση, στη μέτρηση και στη με κάθε τρόπο βελτιστοποίηση ενός συστήματος.

21. Προσαυξητικό πρότυπο λήψης αποφάσεων

Το προσαυξητικό πρότυπο στηρίζεται στην άποψη ότι οι πολιτικές αποφάσεις συνάδουν με το εφικτό και όχι με το ιδανικό. Όπως αναφέρει ο Lindblom, (1959 στο Λαδής και Νταλάκου, 2008, σελ.79), εξετάζεται διεξοδικά η κατάσταση και ο πολιτικός στόχος, ενώ οι αποφάσεις λαμβάνονται σταδιακά. Σύμφωνα με αυτό το υπόδειγμα δεν γίνονται ραγδαίες αλλαγές, αλλά διατηρείται η προγενέστερη κατάσταση (status quo). Η διαθεσιμότητα των μέσων είναι αυτή από την οποία εξαρτάται η λήψη των πολιτικών αποφάσεων (Λαδής και Νταλάκου, 2008). Με το μοντέλο αυτό η πολιτική αποτυπώνεται σε μια σειρά διαδοχικών βελτιωτικών- εξελικτικών δράσεων και αποφάσεων, που οριοθετούν τον σωρευτικό χαρακτήρα της σε επίπεδο αξιοποίησης προηγούμενης εμπειρίας ή “best practice” λύσεων από το εξωτερικό.

22. Πρότυπο κάδου απορριμμάτων

Με κύριους εκφραστές τους March και Olsen (1989, στο Λαδή και Νταλάκου, 2008), το συγκεκριμένο υπόδειγμα στηρίζεται στην απουσία ορθολογισμού και προσαναζητικών θέσεων. Οι αποφάσεις λαμβάνονται τυχαία, ως απόρροια. Τα πολιτικά υποκείμενα δεν γνωρίζουν τους στόχους που τίθενται, οπότε κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων επιλέγονται και τα μέσα. Αφού εφαρμόζεται η δημόσια πολιτική, ελέγχεται αν τα πολιτικά υποκείμενα που έχουν πάρει τις αποφάσεις έχουν πετύχει τους στόχους που τέθηκαν. Έτσι ολοκληρώνεται ο κύκλος δημόσιας πολιτικής (Λαδή και Νταλάκου, 2008).

Η σύγχρονη κοινωνία πλήττεται από την κλιματική αλλαγή και πληθώρα φυσικών καταστροφών. Σε αυτό το πλαίσιο κατά τη διάρκεια της δημιουργίας της κυβερνητικής ατζέντας λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η πολιτική προστασία, αλλά και η αποκατάσταση εκείνων που πλήττονται από τις καταστροφές που προκαλεί η φύση. Αυτό ακριβώς επιχειρήθηκε όταν διαμορφώθηκε η δημόσια πολιτική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προέκυψαν από την πυρκαγιά που ξέσπασε τον Αύγουστο του 2021 στην Ελλάδα. Η δημόσια πολιτική στη συγκεκριμένη περίπτωση περιλαμβάνει ραγδαίες αλλαγές, για να είναι πιο αποτελεσματική η πολιτική προστασία και πιο άμεση η αποκατάσταση των πληγέντων.

23. Το Υιοθετούμενο Μοντέλο λήψης αποφάσεων της Ελληνικής Κυβέρνησης- Αυγ'21

Όπως αναφέρει και στην μελέτη του ο Τσέκος (2021), οι κατευθύνσεις που δίνονται από την εκάστοτε Κυβέρνηση και η διαμόρφωση της πολιτικής ατζέντας, είναι η κινητήριος δύναμη που οδηγεί σε μεταρρυθμίσεις και διαρθρωτικές αλλαγές σε δημόσιους φορείς. Οι διαρθρωτικές αλλαγές και οι σημαντικές μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, αναδείχθηκαν με τον χειρότερο δυνατό τρόπο στην περίπτωση της Πολιτικής Προστασίας στην Ελλάδα, με την ολιγωρία που έδειξε η Πολιτεία να διαχειριστεί την ξαφνική κρίση των πυρκαγιών του Αυγούστου. Η ελληνική Κυβέρνηση δέχθηκε σημαντική πίεση για άμεση αντίδραση, στην οποία ανταποκρίθηκε με την πραγματοποίηση σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών και μεταρρυθμίσεων με σκοπό την καλύτερη δυνατή διαχείριση της παρούσας κατάστασης και την θωράκιση της Πολιτικής Προστασίας στο μέλλον. Τα σημεία τα οποία έρχιζαν άμεσης παρέμβασης από την Πολιτεία επηρεάζονται σημαντικά και από την κοινή γνώμη, λόγω του κοινωνικού αντίκτυπου που δημιουργήσε η συγκεκριμένη κρίση (Χριστοφιλοπούλου, 2021).

Σημαντικό μέρος για την πραγματοποίηση των όποιων αλλαγών θα αποφασιστούν, είναι η διαδικασία λήψης αποφάσεων που θα ακολουθήσει η Κυβέρνηση και η προσέγγιση μέσω της οποίας θα χειριστεί την διαδικασία. Στην συγκεκριμένη περίπτωση όλες οι δράσεις αποσκοπούν στην θωράκιση και στην βελτίωση των μηχανισμών της Πολιτικής Προστασίας, καθώς και την αποτελεσματική αποκατάσταση των πληγέντων. Κάποιες σημαντικές μεταρρυθμίσεις και διαρθρωτικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν, αναφέρονται στα δεδομένα της άσκησης που δόθηκε για τις ανάγκες συγγραφής της συγκεκριμένης εργασίας. Συγκεκριμένα αναφέρονται οι εξής αποφάσεις της Κυβέρνησης:

- Δημιουργία Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας
- Ολιστική μελέτη και ανάπτυξη σχετικών σχεδίων για την πλήρη αποκατάσταση των πληγέντων
- Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θέτει υπό την αιγίδα του τα δασαρχεία της χώρας
- Θέσπιση θέσης Υπουργού παρά τω Πρωθυπουργώ για την οργάνωση την διαχείριση και την επίβλεψη δράσεων για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών (Απόφαση Πρωθυπουργού Υ27/2021).

Η συγκεκριμένες ενέργειες είναι οι σημαντικότερες και οι πιο δραστικές που πάρθηκαν από την Κυβέρνηση, για την αντιμετώπιση μελλοντικών αντίστοιχων φαινομένων και κρίσεων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές δεν είναι οι μοναδικές αλλαγές που πραγματοποίησε η Κυβέρνηση. Θα αναφερθούν ενδεικτικά σε μερικές ακόμα σημαντικές αποφάσεις που πήρε επί του συγκεκριμένου θέματος και ενίσχυσαν περαιτέρω τις δράσεις της Πολιτικής Προστασίας (Πρακτικά της Βουλής, 2021). Αυτές είναι η δημιουργία αναλυτικών και σύγχρονων δασικών χαρτών, η υπαγωγή των Δασαρχείων στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, η νέα ΚΥΑ με στόχο την συνεργασία φορέων σε περιπτώσεις κρίσεων και καταστάσεων εκτάκτου ανάγκης, καθώς και συνεχή εκπαίδευση των μελών των συγκεκριμένων σωμάτων (π.χ. Πυροσβεστικό Σώμα), η προστασία των δασικών περιοχών μέσω του κυβερνητικού προγράμματος «Δρυάδες», το πρόγραμμα ύψους 1,8 δις ευρώ «Αιγίς», η σύσταση μονάδας που περιλαμβάνει τόσο Έλληνες όσο και ξένους πυροσβέστες, κ.λπ.

Η διαδικασία της λήψης αποφάσεων για την θέσπιση της Δημόσιας Πολιτικής που θα ακολουθηθεί για την συγκεκριμένη συγκυρία είναι αρκετά ιδιαίτερη. Προκύπτει ότι, από την Κυβέρνηση δεν έχουν τεθεί συγκεκριμένοι στόχοι προς επίτευξη ώστε να γίνει αποτελεσματική και ορθολογική πρόληψη για περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης και σοβαρών κρίσεων, που προκαλούνται από φυσικά και καιρικά φαινόμενα. Επιπροσθέτως, δεν παρατηρείται να γίνονται προτάσεις αξιοποίησης των μέσων που διαθέτει η Κυβέρνηση και κατά προέκταση η Πολιτική Προστασία έως τώρα, ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με τα μέσα αυτά. Άλλη σημαντική παρατήρηση για το μοντέλο λήψης αποφάσεων που ακολουθήθηκε, είναι το γεγονός ότι οι λύσεις που δόθηκαν για τα αποτελέσματα που έφεραν οι καταστροφικές πυρκαγιές του Αυγούστου δεν έχουν μελετηθεί και αποφασιστεί με ορθολογικό τρόπο και σε καμία περίπτωση δεν έχει ληφθεί υπόψιν η παράμετρος της ελαχιστοποίησης του κόστους. Το ύφος των μέτρων εμφανίζει την κατεπείγουσα ανάγκη που είχε η Κυβέρνηση να πάρει δραστικές αποφάσεις σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα και να επιλέξει την καλύτερη δυνατή λύση ανεξαρτήτως κόστους. Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι το μοντέλο λήψης αποφάσεων που ακολούθησε η Κυβέρνηση δεν είναι το ορθολογικό μοντέλο. Οι αποφάσεις που πάρθηκαν δεν χαρακτηρίζονται από σταθερότητα, ούτε έχουν περάσει από διαδικασία ενδεδειγμένης αξιολόγησης, πριν εφαρμοστούν. Στην περίπτωση αυτή υπάρχει μια διαδικασία λήψης αποφάσεων που αναθεωρείται συνεχώς και ευθυγραμμίζεται με τις ιδιαιτερότητες των συνθηκών που δημιούργησε η συγκεκριμένη κρίση (Χριστοφιλοπούλου, 2021).

Όπως και στην περίπτωση του ορθολογικού μοντέλου έτσι και για το προσαυξητικό μοντέλο λήψης αποφάσεων, δεν υπάρχουν πολλές ενδείξεις για την εφαρμογή του από την Κυβέρνηση για την συγκεκριμένη συγκυρία. Οι επιλογές που έγιναν αποφασίστηκαν σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα και πάντα κάτω από την σφοδρή πίεση των γεγονότων, μην αφήνοντας περιθώρια για σταδιακή και προοδευτική χάραξη συγκεκριμένης πολιτικής στρατηγικής. Χαρακτηριστικό είναι ότι δεν δόθηκε βαρύτητα σε προτάσεις του παρελθόντος, για την αντιμετώπιση σχετικών καταστάσεων, αλλά η Κυβέρνηση έκανε στροφή σε νέα μέτρα και μεταρρυθμίσεις, όπως οι διαρθρωτικές αλλαγές που αναφέρθηκαν παραπάνω. Η μη ύπαρξη βαθμιαίων αλλαγών σε τέτοιες περιπτώσεις, για την αντιμετώπιση μιας ιδιαίτερης κατάστασης, απορρίπτει την πιθανότητα να έχει χρησιμοποιηθεί το προσαυξητικό μοντέλο λήψης αποφάσεων για την χάραξη της Δημόσιας Πολιτικής στην συγκεκριμένη περίπτωση (Τσέκος, 2021 και Muller and Surel, 2002).

Εφόσον η εν λόγω πολιτική δεν κατέληξε στην τελική της μορφή ως απόρροια συντονισμένων, με προληπτικό χαρακτήρα και με στόχο την επίτευξη μέγιστου αποτελέσματος, δηλαδή δεν ενυπάρχουν σε αυτή στοιχεία ορθολογισμού, αλλά παράλληλα δεν επιδεικνύονται και προσαυξητικές διαστάσεις των μέτρων, παραμένει για απόδοση κατάλληλης ερμηνείας, το τρίτο μοντέλο λήψης αποφάσεων που χαρακτηρίζεται ως «κάδος απορριμμάτων». Η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την επίσηυση των διαδικασιών, καθώς και η έκδοση Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων ώστε να θεσπιστούν άμεσα κάποιες διαρθρωτικές αλλαγές, σίγουρα δεν αποτελούν ορθολογικό τρόπο νομοθέτησης (Πρακτικά Βουλής, . Οι αποφάσεις όλες πάρθηκαν με μεγάλη πίεση χρόνου και υπό συνθήκες κατεπείγουσας ανάγκης, σαν μια μορφή «οργανωμένης αναρχίας» (Τσέκος, 2021). Φυσικά, οι αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μέσω των συγκεκριμένων αποφάσεων δεν καταπνέονται με την πρόληψη και την ελαχιστοποίηση των μελλοντικών αντίστοιχων κινδύνων, αλλά δίνουν αποκλειστικά βαρύτητα στην -όσο το δυνατόν- πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση της υπάρχουσας κρίσης που εμφανίστηκε απρόσμενα, με τις πυρκαγιές του Αυγούστου και τα αποτελέσματα που είχαν.

24. Η πολιτική της Κυβέρνησης βάσει του υποδείγματος Kingdon--- Θεωρητική προσέγγιση

Στο υπόδειγμα του Kingdon (2011), αναφέρεται ότι για την χάραξη οποιασδήποτε Δημόσιας Πολιτικής, θα πρέπει να ικανοποιείται η σύγκλιση τριών ομάδων παραγόντων, ώστε να αξιολογούνται ως κατάλληλες οι συνθήκες για να ολοκληρωθεί η επιλογή της ΔΠ που θα επιλεγεί. Η πρώτη ομάδα παραγόντων αφορά το πρόβλημα που πρέπει να διαχειριστεί η εκάστοτε Κυβέρνηση και είναι αυτό που δημιουργεί την ανάγκη για μεταρρυθμίσεις (Νταλάκου, 2008). Μετά το στάδιο του προβλήματος, επόμενη ομάδα παραγόντων είναι η πολιτική προσέγγισης του προβλήματος από την Κυβέρνηση. Τελευταίο στάδιο είναι η Δημόσια πολιτική η οποία επιλέγεται να εφαρμοστεί.

Στο υπόδειγμα του ο Kingdon (2011, στο Τσέκος, 2021) αναφέρει ότι οι Κυβερνήσεις τείνουν να δρουν εξουσιαστικά, σε περιπτώσεις που καλούνται να διαχειριστούν σοβαρές κρίσεις που έχουν κοινωνικοπολιτικό αντίκτυπο. Η τάση τους αυτή ενισχύεται αν η άμεση αντιμετώπιση μιας κατάστασης πηγάζει από την κοινή γνώμη και πιέζει έτσι την Κυβέρνηση για λήψη αποφάσεων άμεσα. Σε μια τέτοια συγκυρία, δημιουργούνται τα αναφερόμενα ως «παράθυρα πολιτικής» που εκμεταλλεύονται άτομα με εξουσία, ώστε να προωθήσουν και προσωπικά τους συμφέροντα και επιλογές, μέσα στο γενικότερο κλίμα αλλαγών που έχει επέλθει. Συνεπώς, θεωρείται ότι στο υπόδειγμα που μελετάται, καταστάσεις όπως οι πυρκαγιές του Αυγούστου, λόγω του «κοινωνικού σοκ» που προκαλούν και την άμεση ανάγκη για λήψη μέτρων, δημιουργούν «παράθυρα πολιτικής» που οι διαμορφωτές πολιτικής, σε τυπικό-θεσμικό ή άτυπο και τυχαίο πλαίσιο επιδιώκουν την αξιοποίησης ευκαιριών ανάδειξης των δικών τους προτεραιοτήτων και αποφάσεων πολιτικής.

25. Το «παράθυρο πολιτικής» από της πυρκαγιές του Αυγούστου

Το καλοκαίρι του 2021 και συγκεκριμένα τον μήνα Αύγουστο, η κοινή γνώμη παρακολουθούσε «έντρομη» την εξέλιξη των καταστροφικών πυρκαγιών σε πολλά μέρη της χώρας. Η συγκεκριμένη συγκυρία, ανέδειξε την άμεση ανάγκη για λήψη πολιτικών αποφάσεων που θα ακολουθούσαν από μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της Πολιτικής Προστασίας. Συνεπώς, το «παράθυρο πολιτικής» που αναφέρεται στο υπόδειγμα του Kingdon βρήκε ιδανικές συνθήκες για να «ανοίξει». Η Κυβέρνηση εκμεταλλεύτηκε την δυνατότητα αυτή και σε συνδυασμό με την κρισιμότητα της κατάστασης πήρε σημαντικές αποφάσεις για την θωράκιση της χώρας από φυσικές καταστροφές και την ενίσχυση γενικότερα των λειτουργιών της Πολιτικής Προστασίας (Πρακτικά της Βουλής, 2021 και Απόφαση Πρωθυπουργού Υ27/2021).

Η πρώτη ομάδα παραγόντων κατά Kingdon που αναφέρονται στο πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί, αφορά την αδυναμία της Πολιτικής Προστασίας να είναι αντάξια των προσδοκιών και αποτελεσματική στην διαχείριση της περιβαλλοντικής και κοινωνικής κρίσης που κλήθηκε να αντιμετωπίσει. Η βελτίωση των μέσων αλλά και της συνολικής λειτουργίας της Πολιτικής Προστασίας, η δημιουργία κατάλληλης πολιτικής ατζέντας ώστε να αντιμετωπιστούν κρίσεις παρόμοιου ύφους στο μέλλον και η κοινωνική κατακραυγή που έφεραν οι καταστροφές από τις πυρκαγιές, ανάγκασαν την Κυβέρνηση να λάβει δραστικά μέτρα (Τσέκος, 2021). Επίσης, η έκδηλη δυσαρέσκεια του κόσμου και οι αναμενόμενες πιέσεις που δέχθηκε η Κυβέρνηση προήλθαν από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες, όπως τα ΜΜΕ, διακεκριμένους επιστήμονες, την αντιπολίτευση, ΜΚΟ, επαγγελματικές ομάδες, κ.ά. (Πρακτικά της Βουλής, 2021 και Χριστοφιλοπούλου, 2021). Μια άλλη παράμετρος που κρίθηκε ότι πρέπει να ενισχυθεί άμεσα, είναι η πρόληψη με την διενέργεια αντιπυρικών έργων και η συλλογική προετοιμασία των δασικών εκτάσεων και τον κοντινών σε αυτά οικισμών, για την αντιπυρική περίοδο. Την σημασία της πρόληψης την ανέδειξαν τόσο η αντιπολίτευση, όσο και η κοινή γνώμη, θεωρώντας ότι αποτελεί την βασική ενέργεια που αν πραγματοποιηθεί, θα αποσοβήσει αντίστοιχες κρίσιμες καταστάσεις μελλοντικά (Πρακτικά Βουλής, 2021).

Μετά την αναγνώριση του προβλήματος και την αντιμετώπιση της σχετικής κριτικής που επέφερε η διαχείριση των πυρκαγιών του Αυγούστου από την Πολιτεία, έρχεται το επόμενο στάδιο όπου πρέπει να οριστεί η πολιτική προσέγγιση με την οποία θα διαχειριστεί η Κυβέρνηση την κρίση. Η πολιτική προσέγγιση που επιλέχθηκε για την σύσταση της πολιτικής ατζέντας που θα εφαρμοστεί, χαρακτηρίζεται από συνεχείς ενέργειες για την θωράκιση των μηχανισμών της Πολιτικής Προστασίας (Προεδρικό Διάταγμα 70/2021) «. Επίσης, προκρίθηκαν μέτρα που αφορούν την αναβάθμιση του προσωπικού που απασχολείται στα επιχειρησιακά σώματα, την αναβάθμιση των υπαρχόντων υποδομών όπως και την απόκτηση νέων πυροσβεστικών μέσων και την αναδιάρθρωση της οργάνωσης των μέσων της Πολιτικής Προστασίας, ώστε μελλοντικά να ελαχιστοποιηθούν οι αδυναμίες του συστήματος. Στο σημείο αυτό αξιολογούνται και παρελθοντικές προτάσεις που είχαν κατατεθεί περί σχετικών θεμάτων και καταστάσεων, καθώς και τα σωστικά και επιχειρησιακά μέσα που χρησιμοποιούνται από ξένες χώρες, και πιθανώς είναι πιο αποτελεσματικά από τα υπάρχοντα στην Ελλάδα. Τέλος, όλες οι πιθανές βοηθητικές δράσεις, όπως λήψη βοήθειας από το εξωτερικό με τεχνικά μέσα αλλά και με ανθρώπινες ενισχύσεις, αξιολογούνται διεξοδικά για μελλοντική αντίστοιχη δράση (Απόφαση Πρωθυπουργού Υ27/2021).

Η αποτελεσματικότητα και η αξιοπιστία της Κυβέρνησης υποτιμήθηκαν, λόγω της κοινωνικής αναταραχής που προκλήθηκε. Το συγκεκριμένο μήνυμα πέρασε βαθιά μέσω στον κυβερνητικό ιστό και θορύβησε ικανά στελέχη στην Κυβέρνηση, που παρατηρούσαν την αξιοπιστία του κυβερνητικού σήματος να κλονίζεται. Έτσι για να αποφύγουν την περεταίρω φθορά από την συγκυρία, ενήργησαν δραστικά, πιέζοντας και αυτά από την πλευρά τους για την άμεση θωράκιση της Πολιτικής Προστασίας και την εφαρμογή της κατάλληλης Δημόσιας Πολιτικής, που θα μπορούσε να αντιστρέψει το αρνητικό κλίμα, αλλά κυρίως να αντιμετωπίσει την κατάσταση και τους πληγέντες αποτελεσματικά και με αμεσότητα.

26. ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΡΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- ↪ Η δημόσια πολιτική διαμορφώθηκε κάτω από ιδιαίτερες συνθήκες και μετά από μεγάλες φυσικές καταστροφές. Η πολιτική διαδικασία που ακολούθησε επηρεάστηκε από εξωγενείς και ενδογενείς παράγοντες ενώ δημιουργήθηκε το “παράθυρο πολιτικής” που θα άνοιγε για την υιοθέτηση μη επαυξητικών αλλά ξαφνικών αλλαγών και τη δημιουργία φορέων και μηχανισμών που είναι απαραίτητοι μετά από μια τόσο μεγάλη περιβαλλοντική κρίση.
- ↪ Η ελληνική Κυβέρνηση κλήθηκε να λάβει μια σειρά αποφάσεις άτακτα και σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, με μοναδικό στόχο την αναχαίτιση της κρίσης που επέφεραν οι πυρκαγιές του καλοκαιριού. Αυτός είναι και ο λόγος που το μοντέλο λήψης αποφάσεων που εφαρμόστηκε είναι σχετικά άναρχο και με μοναδική στόχευση την αντιμετώπιση του προβλήματος σήμερα και όχι μακροπρόθεσμα, σταδιακά και με περιορισμό του κόστους, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη ενότητα. Οι πιέσεις που ασκήθηκαν στην Πολιτεία άνοιξαν ένα «παράθυρο πολιτικής» για την θέσπιση νέων μέτρων Δημόσιας Πολιτικής, με τον χαρακτηρισμό του κατεπείγοντος, για να περιοριστεί το αρνητικό κλίμα που εισέπραττε από εξωτερικούς παράγοντες.
- ↪ Η ανάγκη για αναβάθμιση των μέσων της Πολιτικής Προστασίας, ώστε να μπορεί ο μηχανισμός να διαχειριστεί πιθανές κρίσεις στο μέλλον, είναι μια δράση υψίστης σημασίας. Η ανεπάρκεια του συστήματος στις πρόσφατες πυρκαγιές του Αυγούστου, θα πρέπει να αποτελέσει μάθημα για την σημασία της πρόληψης για την αποτελεσματική αντιμετώπιση κρίσεων από φυσικές καταστροφές και ακραία φαινόμενα. Η Πολιτική Προστασία στην Ελλάδα θα πρέπει να εκσυγχρονιστεί και να λειτουργήσει με σύγχρονα μέσα, εκμεταλλευόμενοι τις νέες δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογία.
σε κάθε σχετική θεωρία, αναδεικνύεται η σημασία της προστασίας και της ασφάλειας των πολιτών για την ευημερία ενός κράτους. Αυτό θα πρέπει να αποτελέσει το κίνητρο για συνεχής βελτιώσεις στα μέσα και στους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την διασφάλιση του αισθήματος ασφάλειας των πολιτών και της αποτελεσματικής επέμβασης σε περιπτώσεις έκτακτων συνθηκών.
- ↪ Η κρίση στην πολιτική σκηνή της χώρας ήταν έντονη και είχε ως αποτέλεσμα το άνοιγμα ενός “πολιτικού παραθύρου”. Το πρόβλημα εν προκειμένω εντοπίζεται στην ανεπάρκεια των μέτρων Πολιτικής Προστασίας. Η Κυβέρνηση έθεσε ως πρώτιστο ζήτημα στην κυβερνητική της ατζέντα την διαρθρωτική μεταρρύθμιση των εν λόγω μέτρων. Οι αποφάσεις, που έλαβε, εντάσσονται στους προαναφερόμενους “μηχανισμούς κρίσης”. Προέβη σε σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις των διοικητικών δομών και στην εισαγωγή νέων θεσμών για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των κρατικών μηχανισμών. Η επιλογή της ΠΝΠ αντί της συνήθους νομοπαραγωγικής διαδικασίας, που στοιχειοθετεί διεύρυνση των συνήθων αρμοδιοτήτων της, δικαιολογείται ένεκα των ιδιαίτερων και έκτακτων συνθηκών. Έδρασε βιαστικά, εκδίδοντας μέσα σε λίγες μέρες τις οικείες αποφάσεις, χωρίς ωστόσο να λάβει υπόψη της τις απόψεις και τοποθετήσεις της αντιπολίτευσης, εκδηλώνοντας έτσι μια τάση υπερεξουσίας. Σε γενικές γραμμές, η αντιμετώπιση της συγκεκριμένης κρίσης από μέρους της Κυβέρνησης δεν ακολούθησε τη συνήθη διαδικασία της παραγωγής μιας δημόσιας πολιτικής. Υπό το πρίσμα αυτό, η εν γένει στάση της Κυβέρνησης εμφανίζεται πλήρως εναρμονισμένη με τη θεωρία του Kington, ως αυτή αναπτύσσεται ανωτέρω
- ↪ Η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών βασίζεται στην υιοθέτηση των βέλτιστων εκείνων πρακτικών και στην ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων που θα μπορούν να διαχειριστούν μια τέτοια περιβαλλοντική κρίση και να αντιμετωπίσουν μελλοντικές καταστροφές.

ΤΟΜΟΣ Β

27. Ποια κατά την άποψή σας είναι η σχέση μεταξύ (i) των λειτουργιών ελέγχου και αξιολόγησης ;

Οι λειτουργίες του ελέγχου και της αξιολόγησης σχετίζονται με τη φάση του προγραμματισμού, βασικής διοικητικής διαδικασίας. Ο προγραμματισμός αφορά, στο επίπεδο της δημόσιας διοίκησης, στην προσπάθεια για αποτελεσματικότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, τόσο οικονομική όσο και εσωτερικής λειτουργίας. Ο έλεγχος αποτελεί στάδιο προαπαιτούμενο για την αξιολόγηση ενώ η αξιολόγηση δεν είναι εφικτή χωρίς τη λειτουργία του ελέγχου. Πιο συγκεκριμένα, ο έλεγχος πραγματοποιείται τόσο στο προσωπικό που στελεχώνει το δημόσιο όσο και στις υπηρεσίες που αυτό παρέχει.

- Έλεγχος, είναι η διαδικασία μέσω της οποίας διαπιστώνεται και διασφαλίζεται ότι οι πραγματικές δραστηριότητες του οικονομικού οργανισμού ανταποκρίνονται στις σχεδιασθείσες ενώ προαπαιτούμενο στοιχείο της λειτουργίας αυτής είναι η ‘αναπληροφόρηση’. Ο έλεγχος εφαρμόζεται στους εργαζόμενους, στα οικονομικά, στις “παραγωγικές” και σε άλλες σχετικές δραστηριότητες, στην πληροφορία αλλά και στον βαθμό απόδοσης του οργανισμού (Σαμοθράκης, 1996).
- Αξιολόγηση, είναι η διαδικασία μέσω της οποίας προσδιορίζεται η αξία και ο βαθμός αποδοτικότητας ενός προσώπου, κάποιας διαδικασίας, υπηρεσίας ή και κάποιας δομής. Για την αξιολόγηση χρησιμοποιούνται διάφορες μέθοδοι, τεχνικές και μέσα και εγγράφεται σε συγκεκριμένο θεωρητικό υπόβαθρο εφαρμόζοντας ανάλογα κριτήρια προκειμένου να αξιολογηθεί το ζητούμενο

Η σχέση των λειτουργιών ελέγχου και αξιολόγησης είναι συμπληρωματική, αφού η αξιολόγηση είναι κι αυτή ένα είδος ελέγχου που έχει όμως ηπιότερα χαρακτηριστικά και δεν διακρίνεται από την αυστηρότητα και την τιμωρητικότητα του ελέγχου. Ενώ ο έλεγχος έχει στόχο να ελέγχει τα κακώς κείμενα της δημόσιας διοίκησης με την επιβολή κυρώσεων, η αξιολόγηση δίνει και τη δυνατότητα στους δημοσίους υπαλλήλους να αυτοαξιολογηθούν αλλά και να βραβευθούν με βάση τις επιδόσεις τους και με βάση τα βαθμολογούμενα κριτήρια να καταταχθούν και να αξιοποιηθούν αντίστοιχα, γεγονός που ενισχύει τη διαρκή επιμόρφωση, την αύξηση αποδοτικότητας, την άμιλλα και τον ανταγωνισμό.

28. Τι γνωρίζετε για τις προσλήψεις Προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης;

Είδη διαδικασιών προσλήψεων

- Διαδικασίες που διενεργεί το ΑΣΕΠ
- Διαδικασίες που διενεργούν άλλοι φορείς υπό την έγκριση του ΑΣΕΠ

Μέθοδοι επιλογής

- Γραπτός διαγωνισμός
- Επιλογή με σειρά προτεραιότητας

Επιλογή με ουσιαστική εκτίμηση προσόντων (για το ειδικό επιστημονικό προσωπικό)

Διακρίσεις προσωπικού

- Μόνιμο προσωπικό
- Προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου

i) ορισμένου χρόνου

ii) Αορίστου χρόνου

Διακρίσεις οργανικών θέσεων

- Κατηγορίες (κριτήριο το τυπικό προσόν διορισμού, π.χ. ΕΘ, ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ, ΥΕ)
- Κλάδοι (κριτήριο η εξειδίκευση των υπαλλήλων)
- Βαθμοί

29. Τι επιδιώκεται με την κινητικότητα;

Ο κύριος σκοπός της κινητικότητας είναι να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή στελέχωση κενών θέσεων με τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση της εμπειρίας και των ικανοτήτων του υπάρχοντος προσωπικού.

30. Ποιες είναι οι βασικές μορφές κινητικότητας;

Μετακίνηση: Σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα προβλέπεται η μετακίνηση ενός υπαλλήλου του δημόσιου φορέα, από μία οργανική μονάδα σε μία άλλη του ίδιου όμως φορέα και ύστερα από απόφαση του προϊσταμένου

Η μετακίνηση του προσωπικού αποσκοπεί στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού εντός της ίδιας υπηρεσίας. Βέβαια, στην μετακίνηση λαμβάνονται υπόψη και η προσωπική ζωή των υπαλλήλων, οπότε και στη διαδικασία λήψης μίας απόφασης μετακίνησης πρωταρχικό ρόλο παίζει και η οικογενειακή κατάσταση του.

Μετάθεση: Σύμφωνα με τον Υπαλληλικό Κώδικα ο υπάλληλος μετατίθεται σε μια κενή οργανική θέση που ανήκει στην ίδια υπηρεσία που είναι διορισμένος. Την μετάθεση μπορεί να την έχει ζητήσει είτε ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος είτε ο προϊστάμενος του. Η απόφαση λαμβάνεται από το αρμόδιο όργανο διοίκησης και απαιτείται ατομική διοικητική πράξη για την ολοκλήρωση της.

Απόσπαση: Στην ουσία με την απόσπαση μία υπηρεσία «δανειάζεται» από μία άλλη τον υπάλληλο για ορισμένο χρονικό διάστημα, χωρίς ωστόσο να χάνεται η οργανική θέση του υπαλλήλου από την αρχική του υπηρεσία.

Οι αποσπάσεις πραγματοποιούνται συνήθως μετά από υπουργικές αποφάσεις και εξυπηρετούν μια επείγουσα ανάγκη κάποιας υπηρεσίας άλλου υπουργείου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Η απόσπαση είναι πάρα πολύ σημαντική αφού με τον τρόπο αυτό, μια επείγουσα ανάγκη κάποιας υπηρεσίας καλύπτεται από το ήδη υπάρχον προσωπικό και δεν απαιτείται η πρόσληψη άλλων υπαλλήλων και κατά συνέπεια η αύξηση των δημοσίων δαπανών.

Μετάταξη: Με το όρο μετάταξη εννοούμε την μεταφορά του υπαλλήλου από μία θέση σε μια άλλη, διαφορετικού κλάδου. Είναι η με μία και μόνη πράξη οργανική έξοδος του υπαλλήλου από την θέση ορισμένου κλάδου και η είσοδος του σε θέση άλλου κλάδου, ο οποίος είναι χωρισμένος οργανικά από τον πρώτο. Η μετάταξη αναλύεται σε απόλυση και διορισμό χωρίς όμως να διακόπτεται η υπαλληλική σχέση.

31. Τι σημαίνει **ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ** δημόσιας διοίκησης;

Το κράτος, δηλαδή το Δημόσιο και τα λοιπά ΝΠΔΔ, που αποτελούν τη Δημόσια Διοίκηση, μπορεί να οργανώνεται, είτε μόνον κατά το συγκεντρωτικό σύστημα, είτε κατά το αποκεντρωτικό σύστημα. Στην πρώτη περίπτωση το κράτος διαθέτει μόνον κεντρικά όργανα, που ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες σε όλη της Επικράτεια, ενώ στη δεύτερη περίπτωση το κράτος διαθέτει εκτός από τα κεντρικά και περιφερειακά όργανα, που ασκούν αποφασιστική αρμοδιότητα σε συγκεκριμένες περιοχές της χώρας. Επομένως τα κεντρικά όργανα έχουν μόνον καθ' ύλην αρμοδιότητα, ενώ τα περιφερειακά όργανα έχουν τόσο καθ' ύλην αρμοδιότητα, όσο και κατά τόπον αρμοδιότητα.

Συγκεντρωτικό σύστημα έχουμε, όταν η αποφασιστική αρμοδιότητα επί θεμάτων που ανακύπτουν στις περιφέρειες του κράτους ανήκει σε όργανα που εδρεύουν στην πρωτεύουσα. Τα όργανα που εδρεύουν στις περιφέρειες, ασκούν εκτελεστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες για τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο κέντρο. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του συγκεντρωτικού συστήματος είναι η αυστηρή ιεράρχηση των κρατικών οργάνων και η ανάθεση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων μόνο στα όργανα που βρίσκονται στη κορυφή της ιεραρχίας. Στην πράξη το συγκεντρωτικό σύστημα το συναντούμε και όταν τα υφιστάμενα όργανα δεν ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες, ακόμα και αν έχουν την αρμοδιότητα, αλλά είτε λόγω εγγενούς αδυναμίας, είτε εκτελώντας εντολές προϊσταμένων παραπέμπουν τα προβλήματα για επίλυση στα ιεραρχικώς ανώτερα όργανα.

32. Ποια είναι τα κυριότερα χαρακτηριστικά του αποκεντρωτικού συστήματος; Αξιολογήστε κριτικά.

Ιστορικά ο θεσμός της αποκέντρωσης αποτέλεσε βασικό χαρακτηριστικό της Διοίκησης σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Σε ορισμένες από αυτές πρώτα οργανώθηκε και αναπτύχθηκε η τοπική κυβέρνηση και μετά η κεντρική. Η αποκέντρωση ως γενική αρχή της διοικητικής οργάνωσης δεν αποσκοπεί μόνο στην αμεσότερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, όταν αυτοί συναλλάσσονται και επικοινωνούν με τις δημόσιες υπηρεσίες, αλλά εξυπηρετεί την ίδια τη λειτουργία του πολιτεύματος.

Το αποκεντρωτικό σύστημα, ως τύπος της ελληνικής διοίκησης διατυπώθηκε ρητώς, στο άρθρο 99 του Συντάγματος του 1952, στο άρθρο 108 του Συντάγματος του 1927, στο άρθρο 105 του Συντάγματος του 1925 και στα άρθρα 101 και 118 του ισχύοντος Συντάγματος. Το σύστημα αυτό χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα, τα περιφερειακά όργανα να έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες είτε καθ' ύλη είτε κατά τόπο.

Σύμφωνα με το άρθρο 101 του ισχύοντος Συντάγματος, η διοίκηση του κράτους οφείλει να οργανώνεται κατά το αποκεντρωτικό σύστημα, με βάση τρία κριτήρια: τις γεωοικονομικές, τις συγκοινωνιακές και τις κοινωνικές συνθήκες. Η Διοίκηση ασκείται από την εκτελεστική εξουσία μέσω των Υπουργείων, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η διοικητική αποκέντρωση υλοποιείται με τη σύσταση οργάνων που ασκούν αποφασιστικές αρμοδιότητες σε ορισμένους τομείς της διοίκησης σε συγκεκριμένο χωρικό τμήμα της επικράτειας. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται η προσαρμογή της Διοίκησης στις ιδιαιτερότητες κάθε περιφέρειας. Τα κεντρικά όργανα της διοίκησης περιορίζονται στο να δίνουν τη γενική κατεύθυνση, στο να συντονίζουν και στο να ελέγχουν τη νομιμότητα των πράξεων των περιφερειακών οργάνων.

Γενικά Χαρακτηριστικά Αποκεντρωτικού Συστήματος

- Γεωγραφική διαίρεση της επικράτειας και διάκριση μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών οργάνων
- Άσκηση αποφασιστικής αρμοδιότητας από τα περιφερειακά όργανα (υπόκεινται μόνο σε έλεγχο νομιμότητας από τα κεντρικά όργανα)
- Ιεραρχική σχέση μεταξύ κεντρικής διοίκησης και περιφερειακών οργάνων (οι περιφερειακές διοικήσεις δεν έχουν νομική προσωπικότητα)

Χαρακτηριστικά του ισχύοντος στην Ελλάδα αποκεντρωτικού συστήματος

i. Η διάκριση μεταξύ κεντρικών και περιφερειακών οργάνων προϋποθέτει τη γεωγραφική διαίρεση της χώρας. Η διαίρεση αυτή δεν βασίζεται σε κριτήρια νομικής αυτοτέλειας (όπως συμβαίνει με τους ΟΤΑ) αφού εξακολουθούν και ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του κράτους. Τα κριτήρια της εδαφικής αυτής διαίρεσης είναι οι γεωοικονομικές, κοινωνικές και συγκοινωνιακές συνθήκες της χώρας, χωρίς να είναι απαραίτητο να εφαρμοστούν και στην τοπική αυτοδιοίκηση. Τα κριτήρια αυτά δεν είναι απαραίτητο να συντρέχουν, αρκεί η συνδρομή ενός από αυτά.

ii. Για την πλήρωση της αποκέντρωσης απαιτείται η αρμοδιότητα των περιφερειακών οργάνων να είναι αποφασιστική, αποκλειστική και γενική. Να μην είναι δηλ. συμβουλευτική ή προπαρασκευαστικού χαρακτήρα, να μην συντρέχει με αρμοδιότητα οργάνου της κεντρικής διοίκησης και να έχει γενικό (όχι ειδικό) χαρακτήρα. Οι αποφασιστικές αρμοδιότητες των περιφερειακών οργάνων υπόκεινται μόνο σε έλεγχο νομιμότητας από τα κεντρικά όργανα και δεν απαιτείται έγκριση των τελευταίων ενώ το άρθρο 118 παρ. 3 του Συντάγματος προβλέπεται ότι επιτρέπεται μόνο μεταφορά αρμοδιοτήτων από τα κεντρικά στα περιφερειακά όργανα (όχι το αντίθετο). Συνεπώς, τα περιφερειακά όργανα έχουν τεκμήριο γενικής αποκλειστικής και αποφασιστικής αρμοδιότητας επί των υποθέσεων της περιφέρειας και ισχύει τεκμήριο αρμοδιότητας υπέρ των περιφερειακών οργάνων για κάθε περίπτωση που δεν υπάγεται στις ειδικές αρμοδιότητες των κεντρικών υπηρεσιών.

iii. Τα περιφερειακά όργανα εντάσσονται στην ιεραρχία του νομικού προσώπου του κράτους. Συνεπώς, μπορεί να ασκηθεί ιεραρχικός έλεγχος από την κεντρική διοίκηση για τη διασφάλιση της ενότητας και νομιμότητας της δράσης της. όμως, το κράτος συντονίζει, κατευθύνει και ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των περιφερειακών οργάνων και δεν μπορεί να προβεί σε έλεγχο σκοπιμότητας. Οι πράξεις δηλ. των περιφερειακών οργάνων είναι εκτελεστές χωρίς να απαιτείται ουδεμία έγκριση από την κεντρική διοίκηση, μπορούν, όμως, εκ των υστέρων να ακυρωθούν από τον αρμόδιο Υπουργό.

Οριζόντια ιεραρχική οργάνωση: Σε κάθε διοικητική περιφέρεια η κυβέρνηση διορίζει ένα όργανο που την εκπροσωπεί για το σύνολο των διοικητικών υπηρεσιών. Κάθετη ιεραρχική οργάνωση: Κάθε Υπουργείο διαιρεί ανάλογα με τις ανάγκες του την επικράτεια σε περιφέρειες και εγκαθιστά διευθύνσεις (π.χ Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης). Ανάλογα με την παραπάνω διάκριση τα περιφερειακά όργανα είτε έχουν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα σε όλους τους τομείς της διοίκησης της αντίστοιχης περιφέρειας (γενική διοικητική αποκέντρωση) είτε σε συγκεκριμένους κλάδους της διοίκησης στην αντίστοιχη περιφέρεια (ειδική διοικητική αποκέντρωση).

Αποκεντρωμένες Κρατικές Διοικήσεις («Καλλικράτης»)

- 7 Αποκεντρωμένες Διοικήσεις (Γεν. Γραμματείες) στη θέση των πρώην 13 Διοικητικών Περιφερειών
- Αντίστοιχα Συμβούλια Περιφερειακής Διοίκησης (Αποτελούμενα από Γεν. Γραμματείς, εκλεγμένους Περιφερειάρχες, Γεν. Δ/ντες Περιφερειών, εκπρόσωπους Περιφ. Ένωσης Δήμων)
- Ανακατανομή αρμοδιοτήτων
- Ίδια συλλογικά όργανα με τις μέχρι τότε κρατικές Περιφέρειες

Πλεονεκτήματα του αποκεντρωτικού συστήματος είναι η ταχύτης της λήψεως αποφάσεων και η εκτόνωση των προβλημάτων δια του τρόπου αυτού με ανάλογη απαλλαγή από το φόρτο των υποθέσεων με τις οποίες απασχολούνται οι κεντρικές αρχές. Επιπλέον η λήψη αποφάσεων στο ίδιο επίπεδο, όπου δημιουργούνται τα προβλήματα επιτρέπει κατά τεκμήριο οι αποφάσεις αυτές να είναι οι πλέον ενδεδειγμένες.

Από την άλλη πλευρά όμως η λήψη αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο ενδέχεται να διασπά την ενότητα της διοικητικής δράσης, γιατί η διαφορετικότητα των προβλημάτων και των αποφάσεων γι' αυτά είναι βεβαία, όταν πρόκειται για προβλήματα που δημιουργούνται σε διαφορετικό τόπο και χρόνο.

Για την επιτυχία του αποκεντρωτικού συστήματος πρέπει να υπάρχει συγκερασμός των δύο τάσεων: ομοιομορφία στη δράση, διαφορετικότητα στις αποφάσεις. Πρέπει τέλος να παρατηρηθεί, ότι υπάρχουν θέματα διοικητικής δράσης, που μόνον από τα κεντρικά όργανα πρέπει να επιλύονται κατά τις αρχές του συγκεντρωτικού συστήματος και εδώ χρειάζεται συγκερασμός των απόψεων, για να μην αναιρείται η αποκεντρωτική διάσταση, αλλά ούτε και να αμφισβητείται η ύπαρξη κεντρικής διοίκησης.

33. Τι γνωρίζετε για την έννοια της αυτοδιοίκησης;

Η **διοικητική αυτοδιοίκηση** σημαίνει άσκηση διοικητικών αρμοδιοτήτων κατά παραχώρηση του Κράτους και υπαγορεύεται από την ανάγκη ταχείας επίλυσης των τοπικών προβλημάτων εκεί που εμφανίζονται, καθώς και από την μέριμνα παροχής πολιτικής δημοκρατικής αγωγής στους πολίτες. Ειδικότερα, στο άρθ. 102 Σ. κατοχυρώνεται ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης, που σημαίνει ότι οι τοπικές υποθέσεις διοικούνται και διεξάγονται από δημοκρατικά εκλεγμένα όργανα αυτοδιοικούμενων οργανισμών υπό την κρατική εποπτεία. Η εφαρμογή του θεσμού αυτού προϋποθέτει την αποκέντρωση της εξουσίας, δηλαδή μοίρασμα της εξουσίας μεταξύ του κεντρικού κράτους και ενός συστήματος αυτοδιοίκησης με περιορισμό της Κυβέρνησης σε επιτελικό ρόλο. Η αποκέντρωση μόνο με αυτοδιοίκηση και αιρετά σώματα νοείται. Είναι το δημοκρατικό μοντέλο πολιτικής, κοινωνικής, οικονομικής και διοικητικής ολοκλήρωσης. Επίσης, αποτελεί έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας στο τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και δημοκρατικό τρόπο λειτουργίας του Ενιαίου Κράτους πολιτικά, κοινωνικά και αναπτυξιακά, καθώς και στοιχείο «κοινωνικοποίησης» της εξουσίας. Η αποκέντρωση, που επιτάσσεται στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Χάρτη Αυτοδιοίκησης, αυξάνει την αποτελεσματικότητα των τοπικών υπηρεσιών και την συμμετοχή των πολιτών στα κοινά (πολιτική υγεία της αυτοδιοίκησης), ενώ παράλληλα μειώνει το κόστος παραγωγής των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Διακρίσεις αυτοδιοίκησης

i) τοπική αυτοδιοίκηση: το νομικό πρόσωπο είναι αρμόδιο για τις υποθέσεις που συνδέονται με ορισμένη γεωγραφική περιοχή

ii) καθ' ύλην αυτοδιοίκηση: το νομικό πρόσωπο είναι αρμόδιο για τις υποθέσεις που συνδέονται με ένα ειδικό σκοπό

- Όψεις της αυτοδιοίκησης
- Πολιτική (τρόπος ανάδειξης οργάνων)
- Διοικητική (κατανομή αρμοδιοτήτων)
- Τεχνική (διαρθρωτικό σχήμα)
- Οι αυτοδιοικούμενοι οργανισμοί διαθέτουν:
- Διοικητική αυτοτέλεια υποθέσεων
- (το νομικό πρόσωπο έχει αρμοδιότητα για ορισμένες υποθέσεις, περιορισμένο γεωγρ. Χώρο, πληθυσμό κλπ)
- Διοικητική αυτοτέλεια οργάνων

(το νομικό πρόσωπο υπόκειται σε εποπτεία και όχι ιεραρχική εξάρτηση με την κεντρική διοίκηση)

- Δημοσιονομική αυτοτέλεια

(το νομικό πρόσωπο διαθέτει δυνατότητα οικονομικής διαχείρισης και εξεύρεσης πόρων)

Η οργάνωση της κεντρικής και περιφερειακής διοίκησης αν και συμβάλλει στην ενότητα και ομοιόμορφη άσκηση της διοίκησης δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ιδιαιτερότητες των σύγχρονων αυξημένων αναγκών. Ο θεσμός της αυτοδιοίκησης καλείται να ανταποκριθεί στις τοπικές και λειτουργικές ιδιαιτερότητες του σύγχρονου κράτους.

Με τον όρο «αυτοδιοίκηση» εννοούμε τη σύσταση οργανωτικών μονάδων της δημόσιας διοίκησης που δεν ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του Κράτους και διεκπεραιώνουν συγκεκριμένο κύκλο διοικητικό υποθέσεων.

Η αυτοδιοίκηση διακρίνεται σε:

α) Τοπική, όταν το νομικό πρόσωπο είναι αρμόδιο για την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων των κατοίκων μιας συγκεκριμένης περιοχής.

β) Καθ' ύλην, όταν το νομικό πρόσωπο είναι αρμόδιο για την επιδίωξη ενός ειδικού σκοπού (π.χ. περίθαλψη, εκπαίδευση)

Το φαινόμενο της αυτοδιοίκησης είναι σύνθετο και περιλαμβάνει 3 διαφορετικές όψεις: τη διοικητική, την πολιτική και την τεχνική. Σύμφωνα με τη διοικητική όψη της αυτοδιοίκησης δίνεται έμφαση στην κατανομή των αρμοδιοτήτων και στη σχέση που διαμορφώνεται μεταξύ κράτους και αυτοδιοικούμενου οργανισμού. Σύμφωνα με την πολιτική όψη της αυτοδιοίκησης δίνεται έμφαση στον τρόπο ανάδειξης των οργάνων διοίκησης του αυτοδιοικούμενου οργανισμού. Όσο περισσότερο δημοκρατικός είναι τόσο περισσότερη αυτοδιοίκηση έχουμε. Σύμφωνα με την τεχνική όψη της αυτοδιοίκησης δίνεται έμφαση στο διαρθρωτικό σχήμα που διαμορφώνει το κράτος με τη δημιουργία των αυτοδιοικούμενων οργανισμών.

Η ύπαρξη νομικής προσωπικότητας στους αυτοδιοικούμενους οργανισμούς, ξεχωριστής από αυτήν του κράτους, εγγυάται την ύπαρξη τριών στοιχείων:

i. της διοικητικής αυτοτέλειας των υποθέσεων, σύμφωνα με την οποία το νομικό αυτό πρόσωπο (αυτοδιοικούμενος οργανισμός) διοικεί συγκεκριμένες υποθέσεις που σχετίζονται με συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο, πληθυσμό ή αντικείμενο.

ii. της διοικητικής αυτοτέλειας των οργάνων, σύμφωνα με την οποία τα όργανα του αυτοδιοικούμενου οργανισμού δεν έχουν ιεραρχική εξάρτηση από τα όργανα της κεντρικής διοίκησης, αλλά υπόκεινται στη διοικητική εποπτεία αυτών.

iii. της δημοσιονομικής αυτοτέλειας, σύμφωνα με την οποία ο αυτοδιοικούμενος οργανισμός έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται ο ίδιος περιουσιακά του στοιχεία και να βρίσκει χρηματικούς πόρους για την πλήρωση της αποστολής του.

Ο πράξεις των αυτοδιοικούμενων οργανισμών υπόκεινται σε έλεγχο διοικητικής εποπτείας, σε ήπιο δηλ. ήπιο έλεγχο, που είναι έλεγχος νομιμότητας και ποτέ σκοπιμότητας. Η διοικητική εποπτεία έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει την ενότητα των στόχων και της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, να συμβάλλει στην εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής, να ελέγχει την τήρηση της νομοθεσίας και να προλαβαίνει καταστάσεις που αντιτίθενται στο δημόσιο συμφέρον.

34. Τι είναι η **ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ Β' ΒΑΘΜΟΥ** και ποια τα **Όργανα Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης;**

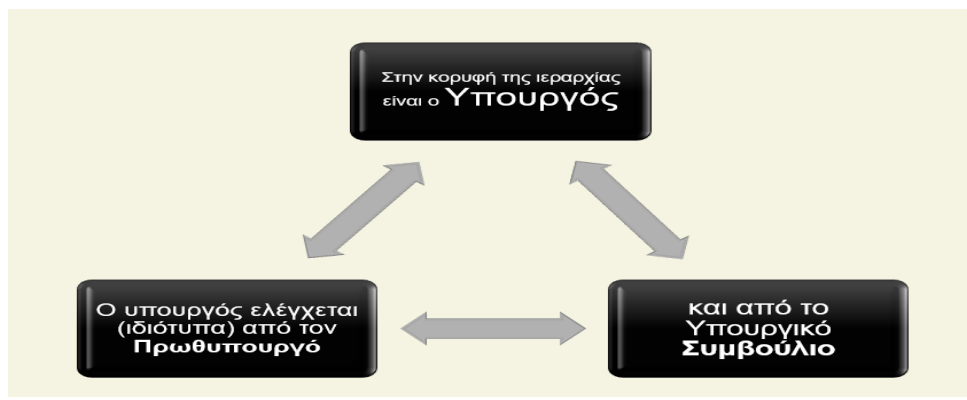
- Περιφερειάρχης (13 σε όλη τη χώρα)
- Αντιπεριφερειάρχες : α) άμεσα εκλεγμένοι και, β) 3-6 οριζόμενοι από Περιφερειάρχη
- Περιφερειακό Συμβούλιο
- Εκτελεστική Επιτροπή
- Οικονομική Επιτροπή
- Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης

35. **Μορφές ιεραρχικού ελέγχου**

Ο ιεραρχικός έλεγχος πραγματοποιείται από το ανώτερο στην ιεραρχία όργανο, το οποίο δίνει ρητές εντολές και οδηγίες προς το κατώτερο όργανο και ασκεί έλεγχο στις πράξεις του. Ο ιεραρχικός έλεγχος εμφανίζεται με δύο μορφές: τον έλεγχο νομιμότητας και τον έλεγχο σκοπιμότητας. Επίσης, υπάρχει προληπτικός και κατασταλτικός έλεγχος.

36. **Διοικητική εποπτεία & Τι γνωρίζετε για την ιεραρχία των οργάνων;**

Τα διοικητικά όργανα και οι Διοικητικές Υπηρεσίες ακολουθούν μια συγκεκριμένη ιεραρχία. Αυτό σημαίνει ότι εντάσσονται κάτω από τη διατακτική εξουσία των ανώτερων οργάνων, ενώ ελέγχουν και κατευθύνουν τα κατώτερα. Στην κορυφή της ιεραρχίας είναι ο Υπουργός. Ο υπουργός ελέγχεται (ιδιότυπα) από τον Πρωθυπουργό και από το Υπουργικό Συμβούλιο. Επακόλουθο της ιεραρχίας των οργάνων είναι ο ιεραρχικός έλεγχος!!

Υπαλληλική ιεραρχία:

Συνδέει του υπαλλήλους μεταξύ τους και με τον Υπουργό. Η ιεραρχική αυτή σχέση είναι διαρκής και πλήρης. Αυτή είναι απαραίτητη γιατί διασφαλίζει την ορθή εκτέλεση των καθηκόντων κάθε υπαλλήλου.

Ιεραρχία των Οργάνων:

Είναι τμηματική και διαφέρει από Υπουργείο σε Υπουργείο και από Υπηρεσία σε Υπηρεσία. Αυτή στοχεύει στην εξουσία του προϊσταμένου έναντι του υφισταμένου έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ο συντονισμός και η ομαλή λειτουργία των υπηρεσιών.

Επακόλουθο της ιεραρχίας των οργάνων είναι ο ιεραρχικός έλεγχος!!

37. Τι είναι η διοικητική εποπτεία;

Αφορά την περίπτωση που η διοίκηση ασκεί έλεγχο επί των πράξεων των κρατικών νομικών προσώπων. Διαφέρει από τον ιεραρχικό έλεγχο επειδή: Α) αυτός που εποπτεύει (εποπτεύων) και αυτός που εποπτεύεται (εποπτευόμενος) δεν συνδέονται με ιεραρχική σχέση μεταξύ τους. Β) η διοικητική εποπτεία προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, οι οποίες καθορίζουν τα μέσα και τα όρια της.

Στόχοι διοικητικής εποπτείας

- Εξασφαλίζει ενότητα στόχων και λειτουργίας δημόσιας διοίκησης
- Συμβάλλει στην εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής
- Ελέγχεται η τήρηση της νομοθεσίας
- Προλαμβάνει και καταστέλλει καταστάσεις αντίθετες με το δημόσιο συμφέρον

Διαφέρει από τον ιεραρχικό έλεγχο επειδή:

Α / αυτός που εποπτεύει (εποπτεύων) και αυτός που εποπτεύεται (εποπτευόμενος) δεν συνδέονται με ιεραρχική σχέση μεταξύ τους.

Β/ η διοικητική εποπτεία προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, οι οποίες καθορίζουν τα μέσα και τα όρια της

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ

– ΜΕΡΟΣ ΥΛΗΣ Β

38. Τι σημαίνει Μεταρρυθμιστικό Εγχείρημα;

Η διαδικασία αναζήτησης αλλαγών στη δημόσια διοίκηση, οι οποίες αποσκοπούν στη βελτίωση της οργανωτικής λειτουργίας και την αναβάθμιση της διοικητικής συμπεριφοράς, ώστε η συγκεκριμένη δημόσια οργάνωση ή υπηρεσία να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στο πολιτικοκοινωνικό περιβάλλον» (Μακρυδημήτρης, Μέργος, 2012), ή «Η μεταρρύθμιση αποτυπώνει το σύστημα αλλαγής της οργάνωσης των διοικητικών συστημάτων, διά της σύνδεσης και με ομαλό τρόπο μετάβασης, από το παλιό, στο νέο.

Η δημόσια διοίκηση καλείται να ανταπεξέλθει σε σύγχρονες και ολοένα αυξανόμενες αποστολές, να καταστεί αποτελεσματική και αποδοτική αξιοποιώντας στο μέγιστο τους πενιχρούς οικονομικούς και λοιπούς πόρους, στο πλαίσιο μάλιστα ενός ιδιαίτερα αβέβαιου διεθνούς περιβάλλοντος.

39. Πού εντοπίζονται τα βασικά ΑΙΤΙΑ για τα Μεταρρυθμιστικά Εγχειρήματα;

Εντοπίζονται σε πολλά ειδικά πεδία :

-Η οικονομική κρίση που καθιστά επείγουσα την αναμόρφωση της τρέχουσας δημοσιονομικής και πολιτικο-διοικητικής κατάστασης.

-Οι επιδράσεις των διεθνών οργανισμών (ΟΟΣΑ, ΟΗΕ, Παγκόσμια Τράπεζα, Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, κ.ά.) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αναμένεται, «πιθανώς, να βάλουν την ελληνική δημόσια διοίκηση στις ράγες της ορθολογικής διαχείρισης, της αυτονομίας και της αποδοτικότητας με ευρύτερα οφέλη»

-Οι κοινωνικές πιέσεις που συγκλίνουν στη ρύθμιση των κοινωνικών σχέσεων και στην επείγουσα ανάγκη για ανταπόκριση της δημόσιας διοίκησης στα σύγχρονα αιτήματα για βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και παροχή υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών.

-Οι εισηγήσεις των επιστημονικών και λοιπών κοινοτήτων εμπειρογνομόνων και οργανώσεων.

-Οι προτάσεις των πολιτικών δυνάμεων και λοιπών οργανώσεων.

-Ο παρεμβατικός ρόλος της αγοράς και η επείγουσα ανάγκη εξορθολογισμού των απαιτήσεων του δημοσίου τομέα από τον ιδιωτικό τομέα που επιδρούν άμεσα στην ανάπτυξη της χώρας και στο ΑΕΠ.

-Οι κλιματικές αλλαγές και η ανάγκη για συστηματικοποίηση της προστασίας του περιβάλλοντος.

-Οι τεχνολογικές εξελίξεις, η πληροφορική και τα λοιπά σύγχρονα εργαλεία διοίκησης που υποστηρίζουν τη διαχειριστική ικανότητα της δημόσιας διοίκησης.

40. Ποιες θεωρούνται διεθνώς οι βασικότερες ΠΑΘΟΓΕΝΕΙΕΣ της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης;

Η ελληνική κεντρική διοίκηση χαρακτηρίζεται από : 1) αναποτελεσματικές δομές, 2) ανεπαρκή πρόσβαση στην πληροφόρηση και 3) έλλειψη συντονισμού. Αυτά τα προβλήματα, υπήρξαν το χαρακτηριστικό γνώρισμα του ελληνικού διοικητικού συστήματος, πολύ πριν την οικονομική κρίση, με σημαντικό κόστος για την ελληνική οικονομία και κοινωνία» (ΟΟΣΑ, 2011, σελ. 24). Στην έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η χώρα μας ως προς το δείκτη της διακυβέρνησης καταλαμβάνει την 26η θέση στο σύνολο των 28 χωρών μελών. Παρόμοιες διαπιστώσεις έχουν αποτυπωθεί σε πλήθος άλλων εκθέσεων για την ελληνική δημόσια διοίκηση, όπως στη Γνώμη της ΟΚΕ (2008), «Η δημόσια διοίκηση χαρακτηρίζεται από την παράδοση κομματικού ελέγχου,..., έλλειψη επιχειρησιακού προγραμματισμού, αδιαφάνεια κατά τη δημοσιονομική διαχείριση, νομοπαραγωγική διαδικασία χωρίς μέτρηση του αντίκτυπου των νομοθετημάτων για την κοινωνία και την οικονομία», στην έκθεση Βαρβαρέσσου (1952), Langrond (1964), Δεκλερή (1992), στις εκθέσεις Σπράου (1998), στις ετήσιες Εκθέσεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας, κ.ά.

41. Ποιοι πρέπει να είναι οι ΣΤΟΧΟΙ μιας μεταρρύθμισης για την ενίσχυση του ρόλου του «Κράτους Στρατηγείου»;

Επιδίωξη μίας ολιστικής μεταρρυθμιστικής προσπάθειας είναι να ξεπεράσει τους παραπάνω σκοπέλους και να επιχειρήσει τη βελτίωση της διοικητικής απόδοσης της δημόσιας διοίκησης, είτε σε επίπεδο καλύτερης χρησιμοποίησης των πόρων (φυσικών, άυλων) και βέλτιστης κατανομής εξουσιών, είτε σε επίπεδο καλύτερης παροχής υπηρεσιών προς τον πολίτη και την κοινωνία γενικότερα.

Κύριο ζητούμενο των μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων στις περισσότερες Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις είναι η ενίσχυση του ρόλου του «Κράτους Στρατηγείου» που

- θα ασκεί επιτελικά καθήκοντα,
- θα συντονίζει
- θα εποπτεύει την υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών,
- θα αποκεντρώνει επιτυχώς τις απαραίτητες αρμοδιότητες στις Αποκεντρωμένες υπηρεσίες του, στα επιμέρους Αυτοδιοικητικά στρώματα (Περιφέρειες, Δήμους), στα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ),
- θα είναι ευέλικτο και ανταποκριτικό στις αναδυόμενες ανάγκες των πολιτών,
- θα μεριμνά για την παροχή ποιοτικά αναβαθμισμένων δημοσίων υπηρεσιών σε όλους τους χρήστες (πολίτες, επιχειρήσεις, λοιπές υπηρεσίες του δημοσίου τομέα),
- θα συνομιλεί αποτελεσματικά με μία σειρά φορέων της κοινωνίας των πολιτών, ενώ παράλληλα,
- θα διαφυλάττει τα βασικά ατομικά δικαιώματα των πολιτών και
- θα σέβεται την αξιοπρέπεια και την προσωπικότητα του ατόμου.

42. Πού επικεντρώνεται η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης τις τελευταίες δεκαετίες;

Η μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης εγγράφεται σε κάθε Κυβερνητική agenda με κύριο ζητούμενο την καλύτερη δημόσια διακυβέρνηση (Public Governance¹). Από την πλευρά των πολιτών, η έλλειψη αποτελεσματικής διακυβέρνησης ιεραρχείται υψηλά ως ένα από τα κυριότερα κοινωνικά ζητήματα που όσο δεν επιλύεται, ενισχύει την έλλειψη εμπιστοσύνης τους προς το Κράτος. Αρκετές από τις μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες περιορίζονται σε διακηρυκτικό χαρακτήρα, αποτυπώνονται αναλυτικά στη νομοθεσία και δεν ολοκληρώνονται με τη φάση της υλοποίησης. Και τούτο, είτε για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας, είτε οι ίδιες οι μεταρρυθμίσεις είναι επονεϊδιστες και θα αποτύγχαναν στην πράξη να επιφέρουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Ορισμένες από τις κύριες σύγχρονες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες στη δημόσια διοίκηση στοχεύουν στα παρακάτω:

Μείωση του μεγέθους του Κράτους έπειτα από αξιολόγηση και αναδιοργάνωση : αναδιάρθρωση του μεγέθους του κράτους με στόχο τη μείωση των δομών και την επιδίωξη της ευελιξίας. Ο ζητούμενος εξορθολογισμός των κρατικών δομών θα συνοδεύεται από εισήγηση για καλύτερη οργανωσιακή διαχείριση και κατανομή του προσωπικού σε θέσεις εργασίας.

Εξοικονόμηση πόρων μέσα από τον αυστηρό έλεγχο των δημόσιων δαπανών ώστε να αφιερώνονται οι σωστά προϋπολογισμένοι απαιτούμενοι πόροι για κάθε δράση και μέσα από την ενίσχυση της φοροεισπρακτικής ικανότητας του κρατικού μηχανισμού.

Καλύτερο σχεδιασμό, συντονισμό, υλοποίηση και αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών με ιδιαίτερη μέριμνα για την θετική επίπτωση των εκάστοτε τομεακών πολιτικών στην οικονομία, στην επιχειρηματικότητα και στην κοινωνία.

Βελτίωση και συνεχή παρακολούθηση της απόδοσης των δημοσίων υπηρεσιών με παράλληλη πρόβλεψη για νέες παρεμβάσεις όπου κριθεί αναγκαίο.

-Βελτίωση της ενσωμάτωσης των Τεχνολογιών, Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

στη δράση της δημόσιας διοίκησης.

-Σύγχρονη, ευέλικτη και αποτελεσματική διαχείριση του προσωπικού της δημόσιας διοίκησης, εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων κατά τη διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού (κινητικότητα, συμβασιοποίηση υψηλόβαθμων θέσεων εργασίας, κ.ά.).

-Παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τον πολίτη, τις επιχειρήσεις και τους λοιπούς χρήστες

-Μείωση των φαινομένων διαφθοράς, κ.ά..

Εφαρμογή των αρχών του Νέου Δημοσίου Μάνατζμεντ (αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα, οικονομικότητα, βιωσιμότητα) και υιοθέτηση των προτύπων του ιδιωτικού τομέα (ιδιωτικοποιήσεις, επιχειρηματική διάσταση στη λειτουργία του Κράτους, ανταγωνισμός και καινοτομία στο δημόσιο).

43. Τι γνωρίζετε για τη ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ;

Μία κατηγορία μεταρρυθμίσεων στην ελληνική δημόσια διοίκηση, αφορά στο πεδίο της **ρυθμιστικής διακυβέρνησης** όπου εντοπίζεται μία έντονη και διαρκής νομοπαραγωγική διαδικασία που οδηγεί σε άκρατο νομικό φορμαλισμό και στην εκνομίκευση της κοινωνικής ζωής διαμορφώνοντας, ουσιαστικά, ένα ρευστό θεσμικό πλαίσιο που επιτείνει την ανασφάλεια δικαίου, ενώ τροφοδοτεί τη δυσπιστία των πολιτών προς τους θεσμούς. Προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της ποιότητας των νομοθετικών και κανονιστικών ρυθμίσεων, τη διόρθωση της τρέχουσας πολυνομίας και την εισαγωγή των αρχών καλύτερης ή εξυπνότερης νομοθέτησης σε όλες τις φάσεις της νομοπαραγωγικής διαδικασίας (από την ψήφιση του Νόμου ως την υλοποίηση και την αξιολόγηση της εφαρμογής του) ψηφίστηκε ο Ν. 4048/2012 που σκοπεί στη ρύθμιση της νομοθετικής παρέμβασης μέσα από : Τη σύσταση του Γραφείου Καλής Νομοθέτησης στο πλαίσιο της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, τη σύσταση «Γραφείων νομοθετικής πρωτοβουλίας» στα Υπουργεία που θα προγραμματίζουν την έκδοση νόμων σε ετήσια βάση, την κωδικοποίηση της νομοθεσίας ανά τομέα πολιτικής, την εισαγωγή της Έκθεσης Κανονιστικών επιπτώσεων για κάθε νομοθέτημα ώστε να αποτιμάται a priori η επίπτωσή του στην οικονομία, την κοινωνία, το περιβάλλον, την ex post αξιολόγηση κάθε νόμου μετά την πάροδο τριών έως πέντε ετών, κ.ά.

44. Ποια είναι η φιλοσοφία του μοντέλου διοίκησης ΝΕΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΜΑΝΑΤΖΜΕΝΤ;

Από το 1990, είχε ήδη καθιερωθεί η υιοθέτηση των προτύπων του Νέου δημόσιου μάνατζμεντ ή του Νεοβεμπεριανού κράτους (NWS). Η πρώτη τάση, με προέλευση κυρίως από τις ΗΠΑ και τη Μ. Βρετανία, αναφέρεται στην ενσωμάτωση μίας δέσμης μέτρων που θα διαφυλάξουν για τη δημόσια διοίκηση το βασικό μέρος των δημοσίων υπηρεσιών, θα ιδιωτικοποιήσουν όσες καλύτερα ασκούνται από τον ιδιωτικό τομέα, ή από agencies, στο πλαίσιο μίας μετάβασης, από ένα ενιαίο σύστημα διοίκησης, σε ένα κατακερματισμένο, που έμφαση θα δίνει στην εξειδίκευση και στην κατανομή αρμοδιοτήτων. Η μεταστροφή από μία δημόσια διοίκηση που θεμελιώθηκε στην εφαρμογή της αρχής της γραφειοκρατικής αρχής του σεβασμού των κανόνων, της νομιμότητας και της διαδικασίας, προς μία επαγγελματική δημόσια διοίκηση που θα δίνει έμφαση στην ευελιξία, τη χρηστή χρήση των δημοσίων πόρων, την ποιότητα και την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών (Pollitt and Bouckaert, 2011) αποτελεί το επίκεντρο της μεταρρύθμισης μέσω σύγχρονων εργαλείων διοίκησης, όπως η στοχοθεσία, η ποιότητα, η παρακολούθηση της απόδοσης μέσω δεικτών, ο εσωτερικός έλεγχος, ο ανασχεδιασμός των διοικητικών διαδικασιών και η ψηφιακή διοίκηση.

Τέτοια σύγχρονα εργαλεία δημοσίου μάνατζμεντ τα οποία προωθούνται είναι :

Η διοίκηση μέσω στόχων και αποτελεσμάτων : Με την ψήφιση του Ν. 4369/2016 θεσπίζεται ένα πιο λειτουργικό και συμμετοχικό πλαίσιο (από αυτό που είχε αρχικά συλληφθεί με το Ν. 3230/2004, ΦΕΚ Α' 44, 11/02/2004) που θα ενισχύσει την υλοποίηση της Διοίκησης Μέσω Στόχων (ΔμΣ), ειδικά μέσα από τη λειτουργία των «Ολομελειών» που θα μεριμνούν, έπειτα από διαβούλευση, για την εισήγηση των στόχων ανά ιεραρχικό επίπεδο. Η θέσπιση συγκεκριμένων, μετρήσιμων, συμφωνημένων, ρεαλιστικών και, υλοποιήσιμων, σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, στόχων, αναμένεται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των δημοσίων υπηρεσιών και να επιδράσει θετικά στην αποτίμηση των πόρων που απαιτούνται ενισχύοντας την αποδοτικότητα των δημοσίων υπηρεσιών. Ο έλεγχος στη ΔμΣ και Διοίκηση Μέσω Αποτελεσμάτων (ΔμΑ) (Results based management) ασκείται, μέσω ποσοτικοποιημένων δεικτών προσαρμοσμένων στους στόχους και προσλαμβάνει την έννοια, τόσο του ελέγχου της απόδοσης των οργανωτικών μονάδων, όσο και του ατομικού ελέγχου με κύριο χαρακτηριστικό τη λογοδοσία και την υπευθυνότητα του δημοσίου υπαλλήλου. Επιπλέον, η στοχοθεσία δεν περιορίζεται σε ατομικό επίπεδο, αλλά συνδυάζεται και με την τμηματική κατανομή των στόχων, ώστε να ενισχύεται η ομαδική απόδοση και η συνεργασιμότητα μεταξύ των υπαλλήλων.

Η Εφαρμογή του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης το οποίο διά μέσου εννέα (9) κριτηρίων επιχειρεί να δώσει μία συνολική εικόνα της απόδοσης μιας δημόσιας υπηρεσίας. Τα εννέα (9) κριτήρια αξιολόγησης διαχωρίζονται σε πέντε (5) πρώτα τα οποία αφορούν στις απαραίτητες προϋποθέσεις της αποτελεσματικής – αποδοτικής λειτουργίας μιας οργάνωσης και εξετάζονται ώστε να αναδειχθούν συμπεράσματα ως προς την εφαρμογή τους. Αυτά είναι : ηγεσία, στρατηγική και προγραμματισμός, διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, εξωτερικές συνεργασίες και πόροι, διοίκηση διαδικασιών και αλλαγών.

Ενώ τα τελευταία τέσσερα (4) αφορούν στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της δραστηριότητας μιας Υπηρεσίας και είναι : αποτελέσματα προσανατολισμένα προς τον πελάτη-πολίτη και τους λοιπούς χρήστες, αποτελέσματα για το ανθρώπινο δυναμικό, αποτελέσματα σχετικά με την κοινωνία, κύρια αποτελέσματα. Καθένα από τα εννέα αυτά κριτήρια, υποδιαιρείται σε δέσμη υποκριτηρίων, (σύνολο: 28), τα οποία προσδιορίζουν τα κύρια σημεία που θα πρέπει να εξετάζονται κατά τη διαδικασία αξιολόγησης μιας οργάνωσης (Ν. 3230/2004 ΦΕΚ Α΄ 44 «Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις» και Ν. 4369/ 2016 ΦΕΚ Α΄ άρ. 22, 23).

Ο ανασχεδιασμός διοικητικών διαδικασιών στο δημόσιο τομέα : Σύμφωνα με τους Hammer & Champy (2005) ο ανασχεδιασμός των επιχειρησιακών διαδικασιών ενός Οργανισμού αναφέρεται στη θεμελιώδη αναθεώρηση και τη ριζική επανασχεδίαση των επιχειρησιακών διαδικασιών και των οργανωτικών δομών του, ώστε να επιτευχθούν θεαματικές βελτιώσεις σε κρίσιμα μέτρα απόδοσης όπως : κόστος, ποιότητα, εξυπηρέτηση και ταχύτητα. Ορισμένοι τρόποι ανασχεδιασμού διαδικασιών στο δημόσιο τομέα είναι : η κατάργηση μιας Κανονιστικής ρύθμισης, η κατάργηση επιβολής μιας υποχρέωσης (information obligation) προς τους πολίτες που απορρέει από κανονιστική διάταξη (π.χ. με χρήση υπεύθυνων δηλώσεων ή με αυτεπάγγελτη αναζήτηση δικαιολογητικών), η μείωση του πληθυσμού που αφορά μία διάταξη (π.χ. εξαίρεση σε μεγάλες ομάδες χρηστών), η απλούστευση της ορολογίας ώστε να καταστεί φιλικό στους πολίτες το κείμενο μιας ρύθμισης, η κατάργηση απαρχαιωμένων εντύπων, ελέγχων, η απλούστευση των εντύπων (πιο απλά, πιο ελκυστικά, κ.ά.), η ελαστικότητα στα κριτήρια (π.χ. κατάργηση των ελέγχων σε συνεπείς εμπόρους, κ.ά.), η μείωση της συχνότητας αναζήτησης των πληροφοριών από τους πολίτες, η αναζήτηση των δεδομένων αυτεπάγγελα και όχι από τους ίδιους τους φορολογούμενους, η αναζήτηση των δεδομένων ηλεκτρονικά από τους πολίτες, η ενίσχυση των υπηρεσιών μίας στάσης («One stop shop»), η κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής πρωτοτύπων ή επικυρωμένων αντιγράφων εγγράφων (Ν. 4250/2014), κ.ά. (Ραμματά, 2011, Μπιμπίτσος, et al, 2011).

Η καλή χρήση των Νέων τεχνολογιών και της ψηφιακής διοίκησης : «Ως ηλεκτρονική διακυβέρνηση ορίζεται η μέθοδος εκείνη κατά την οποία οι Κυβερνήσεις χρησιμοποιούν τις πιο πρωτοπόρες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), ειδικότερα τις εφαρμογές Διαδικτύου που βασίζονται στις τεχνολογίες ιστού, ώστε να παρέχουν στους πολίτες και τις επιχειρήσεις την πιο άνετη πρόσβαση σε κυβερνητικές πληροφορίες και υπηρεσίες, να βελτιώσουν την ποιότητα των υπηρεσιών και να παρέχουν μεγαλύτερες ευκαιρίες για συμμετοχή σε δημοκρατικές διαδικασίες και θεσμούς» (Fang, 2002). Προσμετράται στα αρνητικά γνωρίσματα της δημόσιας διοίκησης η ανικανότητά της να παρακολουθεί την ταχύτητα της τεχνολογικής εξέλιξης ή της εξέλιξης της Πληροφορικής και να ενσωματώνει έγκαιρα τις σχετικές αλλαγές, γεγονός που επιδρά δυσμενώς στην αποτελεσματικότητά της. Μέσα από την καλύτερη χρήση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης επιδιώκεται : η διευκόλυνση της αλληλεπίδρασης των δημοσίων υπηρεσιών, η διαλειτουργικότητα μεταξύ των λογισμικών συστημάτων, η ανταλλαγή πληροφοριών και η αυτοματοποίηση της δράσης της δημόσιας διοίκησης, η καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, κ.ά.. (European Union, 2015, p. 82). Πολλοί από τους παραπάνω στόχους έχουν ενταχθεί στο ευρύτερο Εθνικό Νομικό Πλαίσιο για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση (Ν. 4440/2016 ΦΕΚ Α΄ 224, Ν. 3979/2011 ΦΕΚ Α΄ 138, Ν. 3230/2004 ΦΕΚ Α΄ 44).

45. Ποιοι είναι οι υφιστάμενοι ΘΕΣΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ;

Οι θεσμοί ελέγχου και διαφάνειας στη Δημόσια Διοίκηση εστιάζουν στον εντοπισμό και την πάταξη φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης και στη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας του δημόσιου τομέα.

Παρακάτω παρουσιάζονται επιγραμματικά μερικοί από τους σημαντικότερους θεσμούς ελέγχου και διαφάνειας στη Δημόσια Διοίκηση.

A. Φορείς της δικαστικής εξουσίας

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί, από κοινού με τον Άρειο Πάγο και το Συμβούλιο της Επικρατείας, ένα εκ των τριών ανωτάτων δικαστηρίων. Η δικαστική του αρμοδιότητα αφορά στην άσκηση δικαστικού δημοσιονομικού ελέγχου, ως εξωτερικού ελεγκτή, πάνω στην οικονομική διαχείριση των δημόσιων δαπανών. Σύμφωνα με το άρθρο 98 του Συντάγματος, η αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου βασίζεται σε τρεις διακριτές, και ισότιμα κατοχυρωμένες μορφές:

(α) Ελέγχει τις δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) καθώς και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), (β) Ασκεί προληπτικό έλεγχο σε συμβάσεις μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή όσοι εξομοιώνονται με αυτό, (γ) Ασκεί κατασταλτικό έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, ενώ ο κοινός νομοθέτης δίνει τη δυνατότητα εξουσιοδότησης για τον καθορισμό του τρόπου άσκησης των εν λόγω αρμοδιοτήτων

Οι Εισαγγελίες και Ανακριτές Εγκλημάτων Διαφθοράς έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα, σύμφωνα με τον νόμο 4022/2011, στη διερεύνηση των εγκλημάτων κατάτης διαφθοράς.

B. Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές

1). Συνήγορος του Πολίτη (Σ.τ.Π)

Ασκεί τον ενδιάμεσο έλεγχο στη διοίκηση μεταξύ του κοινοβουλευτικού και διοικητικού ελέγχου και συστήθηκε με τον Ν. 2477/1997 (άρθρα 1-5). Κατοχυρώνεται συνταγματικά με το άρθρο 103 § 9 του Συντάγματος, αλλά και το άρθρο 101 Α, που αναφέρει όλες τις ρυθμίσεις για τις ανεξάρτητες αρχές που προβλέπονται από το Σύνταγμα. Μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 ακολούθησε η ψήφιση του Ν. 3094/2003 σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία του ΣτΠ. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει έξι κύκλους εργασιών, στον τέταρτο κύκλο, που αφορά τη σχέση κράτους-πολίτη, εμπίπτουν αιτήματα με αντικείμενο θέματα γενικότερης κακοδιοίκησης και μη τήρησης της νομιμότητας από τους δημόσιους φορείς (Γεωργίτση, 2005, σ. 711). Ο ρόλος του ΣτΠ είναι διαμεσολαβητικός (Τζέμος, 2012, σ. 45).

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.)

Ιδρύθηκε σύμφωνα με το νόμο 4389/2016 και συνιστά Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, με σκοπό τον προσδιορισμό, τη βεβαίωση και την είσπραξη των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών δημοσίων εσόδων, που άπτονται του πεδίου των αρμοδιοτήτων της. Ανάμεσα στις αρμοδιότητές της είναι και ο εντοπισμός φαινομένων φοροδιαφυγής, λαθρεμπορίου, φορολογικής απάτης, παραεμπορίου και παραοικονομίας και ο καταλογισμός της διαφεύγουσας φορολογητέας ύλης. Καθώς επίσης η καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς, αδιαφανών διαδικασιών, αναποτελεσματικότητας, χαμηλής παραγωγικότητας και ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και η μη τήρηση της νομιμότητας, που τυχόν παρατηρείται στη λειτουργία και στη δράση των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών υπηρεσιών της

Φορείς της διοίκησης.

Στο σημείο αυτό παρουσιάζονται ορισμένοι θεσμοί και φορείς ελέγχου που συμβάλουν στον καλύτερο συντονισμό και στην αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης⁷ και διαφθοράς⁸ στη Δημόσια Διοίκηση ή εξασφαλίζουν τη διαφάνεια.

Ι) Συντονιστικό Όργανο Επιθεώρησης και Ελέγχου (Σ.Ο.Ε.Ε.)

Όπως αναφέρεται στον ιδρυτικό του νόμο, το Σ.Ο.Ε.Ε. αποτελεί το Συλλογικό Όργανο με το οποίο η Πολιτεία έχει τη δυνατότητα να οργανώνει, να συντονίζει, να παρακολουθεί και να εποπτεύει τον έλεγχο σοβαρών υποθέσεων που απαιτούν δράση περισσότερων του ενός ελεγκτικών φορέων

Διαύγεια

Το Πρόγραμμα Διαύγεια θεσπίστηκε με το νόμο 3861/2010 και αποσκοπεί «στην επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημοσιότητας της κυβερνητικής πολιτικής και της διοικητικής δραστηριότητας, τη διασφάλιση της διαφάνειας και την εμπέδωση της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας από την πλευρά των φορέων άσκησης της δημόσιας εξουσίας». Στην ιστοσελίδα της Διαύγειας αναρτώνται όλες οι αποφάσεις πράξεων των κυβερνητικών και διοικητικών οργάνων, ενώ λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τις πράξεις που αφορούν στην εθνική άμυνα και τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

46. Ποιος είναι ο ρόλος του ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ στη διαδικασία στελέχωσης και αξιολόγησης προσωπικού

ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ) ιδρύθηκε με τον ν.2190/1994 ως ανεξάρτητη αρχή επιφορτισμένη με τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διατάξεων που διέπουν τις προσλήψεις στο δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η δημιουργία του ΑΣΕΠ εντάσσεται στο πλαίσιο των μεταρρυθμιστικών πολιτικών που στοχεύουν στην αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη επιλογή του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ ΜΕ ΓΡΑΠΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

Η διαδικασία πρόσληψης με γραπτό διαγωνισμό διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 2190/1994, όπως ισχύει. Υπάρχουν διαφορετικά είδη διαγωνισμών για κάθε κατηγορία προσωπικού, και ειδικότερα για θέσεις κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ. Οι διαγωνισμοί οργανώνονται και υλοποιούνται από Κεντρική Επιτροπή που συγκροτεί το ΑΣΕΠ και στην οποία συμμετέχουν μέλη του, αλλά και εμπειρογνώμονες. Οι υποψήφιοι οι οποίοι εγγράφονται σε πίνακα κατάταξης συγκεντρώνουν βαθμολογία η οποία προκύπτει από την βαθμολογία τους στη γραπτή εξέταση (εφόσον έχουν συγκεντρώσει απαραίτητως τη βάση σε κάθε εξεταζόμενο μάθημα) με την προσαύξηση αυτής από ένα σύνολο βαθμολογίας επιμέρους κριτηρίων κατάταξης, τα οποία είναι:

- Ο διδακτορικός τίτλος, σε αντικείμενο συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης
- Ο μεταπτυχιακός τίτλος ετήσιας τουλάχιστον φοίτησης, σε αντικείμενο συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της θέσης
- Ο βαθμός του βασικού τίτλου σπουδών
- Οι μήνες εργασιακής εμπειρίας
- Η τυχόν εντοπιότητα (εφόσον υπάρχουν θέσεις για τις οποίες λαμβάνεται υπόψη αυτή η ιδιότητα)
- Οι υποψήφιοι που παραιτούνται ή δεν αποδέχονται τον διορισμό τους ή έχουν κώλυμα πρόσληψης, αναπληρώνονται από τους επόμενους, όπως ορίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΛΗΨΩΝ ΜΕ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Η πλειοψηφία των θέσεων που προκηρύσσονται μέσω ΑΣΕΠ σε φορείς του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα καλύπτονται με τη διαδικασία επιλογής με σειρά προτεραιότητας.

Η διαδικασία αυτή διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.2190/1994, όπως ισχύει, εφαρμόζεται για την πλήρωση θέσεων μόνιμου προσωπικού όλων των κατηγοριών (ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ), αλλά και προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου.

Οι υποψήφιοι για διορισμό σε θέσεις για τις οποίες απαιτείται τίτλος σπουδών δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατατάσσονται σε πίνακες προτεραιότητας κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση των ακόλουθων κριτηρίων:

- Τίτλοι σπουδών (βασικός τίτλος, δεύτερος τίτλος σπουδών)
- Μεταπτυχιακοί και Διδακτορικοί τίτλοι (μόνο για τις κατηγορίες ΠΕ και ΤΕ)
- Εμπειρία σε καθήκοντα ή έργα συναφή με το αντικείμενο της θέσης
- Γνώση ξένης γλώσσας

Για τις θέσεις της κατηγορίας ΥΕ η σειρά κατάταξης των υποψηφίων καθορίζεται κατά φθίνουσα σειρά συνολικής βαθμολογίας, όπως αυτή προκύπτει από τη βαθμολόγηση διαφορετικών κριτηρίων, τα οποία είναι:

- Αριθμός τέκνων (ανήλικα τέκνα, τέκνο πολύτεκνης, τέκνο τρίτεκνης οικογένειας)
- Χρόνος ανεργίας
- Χρόνος εμπειρίας
- Ηλικία

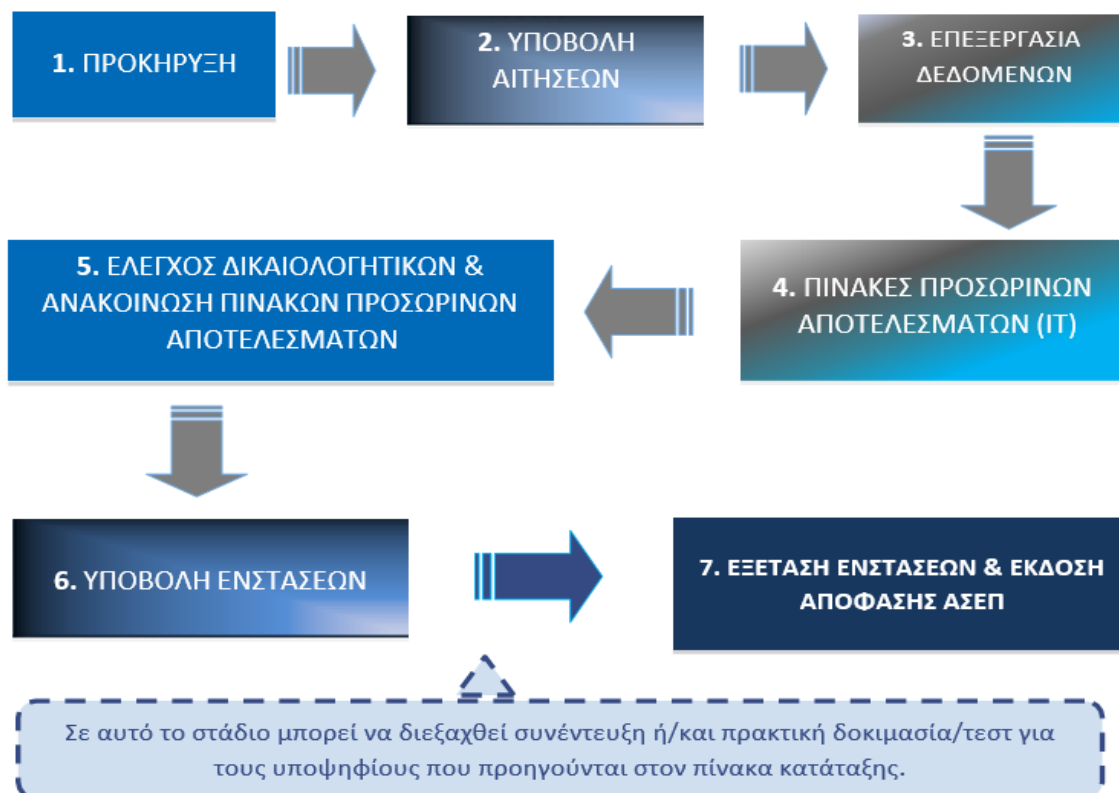
Σε όλες τις κατηγορίες θέσεων μπορεί ενδεχομένως να τεθούν και κριτήρια πρόταξης όπως για παράδειγμα η ιδιότητα του μόνιμου κατοίκου (εντοπιότητα) στις περιπτώσεις θέσεων σε παραμεθόριες περιοχές ή σε δήμους με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων.

47. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΔΙΚΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Η διαδικασία προσλήψεων για το Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό έχει ως ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τη διενέργεια συνεντεύξεων.

Η διαδικασία αυτή ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2190/1994 και διεξάγεται από τριμελή ή πενταμελή Επιτροπή, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Προέδρου του ΑΣΕΠ. Συνήθως συγκροτείται πενταμελής Επιτροπή που αποτελείται από δύο μέλη ή διατελέσαντα μέλη του ΑΣΕΠ (το ένα ορίζεται Πρόεδρος), δύο μέλη ΔΕΠ και ένα μέλος ως εκπρόσωπο του φορέα.

Η Επιτροπή κρίνει και καθορίζει με αιτιολογημένη απόφασή της τη σειρά προτεραιότητας στους πίνακες κατάταξης, συνυπολογίζοντας τα τυπικά προσόντα των υποψηφίων, αλλά και τα ουσιαστικά προσόντα, όπως αυτά αξιολογούνται κατά τη συνέντευξη. Η συνέντευξη που συνήθως εφαρμόζεται είναι ημιδομημένη και στόχο έχει να διερευνήσει την καταλληλότητα και την ικανότητα του υποψηφίου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της θέσης.

48. ΕΠΟΧΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Συμβάσεις Ορισμένου Χρόνου (ΣΟΧ)

Οι διαδικασίες και τα κριτήρια προσλήψεων εποχικού προσωπικού καθορίζονται από το άρθρο 21 του ν. 2190/1994, αλλά και από άλλες ειδικές διατάξεις. Ειδικότερα:

- α) Για την αντιμετώπιση παροδικών αναγκών (άρθρο 21 ν. 2190/1994, όπως ισχύει).
- β) Για την αντιμετώπιση αναγκών καθαριότητας ή εστίασης ή σίτισης ή φύλαξης κτιρίων και περιβάλλοντος χώρου των κεντρικών, αποκεντρωμένων και όλων εν γένει των υπηρεσιών των Υπουργείων, καθώς και των ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ που εποπτεύονται από τα Υπουργεία (άρθρο 63 ν. 4430/2016).
- γ) Για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και επειγουσών περιστάσεων για ανάγκες καθαριότητας ή εστίασης ή σίτισης ή φύλαξης σε νομικά πρόσωπα που υπάγονται στην εποπτεία του Υπουργείου Υγείας (άρθρο 107 ν. 4461/2017).
- δ) Στο πλαίσιο υλοποίησης συμβάσεων έργου διάρκειας έως πέντε (5) ετών που συνάπτονται μεταξύ της εταιρείας «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΑΕ» και αλλοδαπών εταιρειών ή φορέων συνδεδεμένων με την εθνική άμυνα και ασφάλεια του κράτους (άρθρο 77 ν. 4413/2016).
- ε) Για την αντιμετώπιση αναγκών υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων «Δομές Παροχής Βασικών Αγαθών, Κέντρα Κοινότητας, Δομές Αστεγών» (άρθρο 74 ν. 4430/2016).
- στ) Για την αντιμετώπιση αναγκών υλοποίησης του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος «Λειτουργία Τοπικών Ομάδων Υγείας (Τ.ΟΜ.Υ) για την αναδιάρθρωση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας στις Περιφέρειες» (άρθρο 106 ν. 4461/2017).
- ζ) Για την αντιμετώπιση κατεπειγουσών ή εποχικών ή πρόσκαιρων αναγκών με δίμηνες συμβάσεις (άρθρο 14 παρ. 2 του ν. 2190/1994, όπως συμπληρώθηκε με την περ. ιε' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 3812/2009).
- η) Για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και επειγουσών αναγκών (άρθρο 20 ν. 2190/1994, όπως ισχύει).
- θ) Για την αντιμετώπιση αναγκών πρόσληψης εργατικού και τεχνικού προσωπικού στους δήμους (αρθρ. 14 παρ. 2 του ν. 2190/1994, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 4071/2012).
- ι) Για την αντιμετώπιση αναγκών πρόσληψης εκπαιδευτικού προσωπικού (παρ. 2 άρθρο 14 του ν. 2190/1994).

49. Τι γνωρίζετε για τα δίκτυα πολιτικής;

Στα δίκτυα πολιτικής εντάσσονται οι επιστημικές κοινότητες και οι Συνασπισμοί Υπεράσπισης. Οι τρεις αυτές κατηγορίες εμπλεκόμενων με την πολιτική αποτελούν "ομαδοποιήσεις οργανώσεων" και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους με περισσότερη ή λιγότερη συνεκτικότητα στη δράση τους, με ξεκάθαρη ή όχι συμμετοχή στα πολιτικά δρώμενα και με διαφοροποίηση στο βαθμό επίδρασης ανάλογα με τους πόρους και τις ικανότητες που διαθέτουν. Κομβικής σημασίας έννοια για να ολοκληρωθεί το ερμηνευτικό πλαίσιο των δικτύων αποτελεί και αυτή της μεταφοράς πολιτικών που εξηγεί τον οικειοθελή τρόπο με τον οποίο η μίμηση και η εκμάθηση οδηγούν ένα κράτος στην ανάπτυξη δημόσιων πολιτικών, νέων μεταρρυθμίσεων, στην ίδρυση νέων θεσμών, που αντλεί από ένα άλλο κράτος, σε οποιοδήποτε μέρος σε μία άλλη χρονική περίοδο

50. Τι σημαίνει εκμάθηση πολιτικής;

Με τα έργα που λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από την περιφερειακή και πολιτική συνοχής της ΕΕ, εκπονούνται σημαντικές μελέτες, αναλύσεις, αναφορές και αποτελέσματα, τα οποία μπορούν να ενθαρρύνουν την ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών σε όλη την ΕΕ. Αυτή η βάση δεδομένων με δυνατότητα αναζήτησης δημιουργήθηκε πρωταρχικά για οργανωτές έργων, διαμορφωτές πολιτικών και άλλους επαγγελματίες για την προώθηση της εκμάθησης πολιτικών και περιέχει περιπτωσιολογικές μελέτες, εκ των υστέρων αναφορές αξιολογήσεων και άλλες συνόψεις σχετικά με τα έργα. Αυτά τα έγγραφα διατίθενται ελεύθερα μέσω αναζήτησης με τη χρήση των παρακάτω πεδίων.

Προκειμένου να γίνει κατανοητή η σημασία της εκμάθησης αυτή τοποθετείται στο πλαίσιο της θεωρητικής και αναλυτικής προσέγγισης των δικτύων πολιτικής, που συνδέει τη διακυβέρνηση με τα δίκτυα πολιτικής, τις επιστημικές κοινότητες και τους Συνασπισμούς Υπεράσπισης. Η προσέγγιση αυτή δείχνει πως τα κράτη εντοπίζουν στοιχεία πολιτικών άλλων κρατών και αντλούν γνώση από την προηγούμενη εμπειρία, τα λάθη και τις αστοχίες ή από τις βέλτιστες πρακτικές τους. Συνεπώς, η εκμάθηση πολιτικής προκύπτει από τις αλληλεπιδράσεις, τις πιέσεις και γενικά τις σχέσεις που προκύπτουν μεταξύ των επίσημων και ανεπίσημων εμπλεκόμενων φορέων. Οι τελευταίοι μπορεί να αναφέρονται σε πολιτικά πρόσωπα, επιστήμονες, ομάδες συμφερόντων και πίεσης, επικεφαλής κομμάτων ή κρατών, εθνικοί και διεθνείς οργανισμοί (π.χ. Ε.Ε, ΟΟΣΑ, παγκόσμιες ΜΚΟ), κ.α.

51. Τι συμβαίνει κατά το στάδιο της αξιολόγησης μιας πολιτικής;

Κατά την αξιολόγηση ελέγχονται τα αποτελέσματα της πολιτικής από δημόσιους αλλά και από κοινωνικούς δρώντες και τα πορίσματα μπορεί να οδηγήσουν σε επαναπροσδιορισμό των προβλημάτων και των λύσεων. Οι μελέτες αξιολόγησης διαχωρίζουν τα αποτελέσματα της δημόσιας πολιτικής σε εκροές (outputs) και επιπτώσεις (impacts) των κυβερνητικών παρεμβάσεων. Με τον όρο εκροές εννοείται ό,τι παράγεται από τα κυβερνητικά σώματα με την μορφή π.χ υπηρεσιών, αγαθών, διευκολύνσεων, επιχορηγήσεων, απαγορεύσεων, φόρων κ.λ.π (π.χ η πρόωρη συνταξιοδότηση σε μία δημόσια υπηρεσία έχει ως εκροή τη νομοθεσία που ρυθμίζει τις σχετικές προϋποθέσεις και τη διαδικασία).

Οι επιπτώσεις ή τα αποτελέσματα είναι ό,τι ακριβώς συμβαίνει όταν οι εκροές φτάνουν στους αποδέκτες, η δράση των αποδεκτών καθώς και αυτό που γίνεται, πέρα από τους αποδέκτες, στην αλυσίδα επίδρασης (π.χ οι επιπτώσεις της πρόωρης συνταξιοδότησης θα εμφανιστούν αφού εφαρμοστεί η σχετική νομοθεσία στο πώς αυτό θα επηρεάσει τη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας ή ενδεχόμενη διπλοαπασχόληση των πρόωρα συνταξιοδοτηθέντων.

Η επιτυχία της δημόσιας πολιτικής απαιτεί ξεκάθαρους στόχους, καλή αλυσίδα εντολών, πόρους καθώς και ικανότητα συντονισμού, επίβλεψης και ελέγχου των δημοσίων φορέων. Ωστόσο η κριτική σε αυτό το μοντέλο είναι ότι εμμένει στη γραφεικρατία και δεν λαμβάνει υπόψη το ρόλο και των άλλων δρώντων και επιπέδων στη διαδικασία εφαρμογής της απόφασης και τα ανθρώπινα όντα δεν πρέπει να εκλαμβάνονται ως απλοί κρίκοι στην αλυσίδα εντολών.

Είδη επιπτώσεων

◇ Κύριες επιδράσεις: Είναι οι κεντρικές ουσιαστικές επιπτώσεις που εσκεμμένα ήθελαν οι παρεμβαίνοντες να επιτευχθούν. Είναι δηλ. προβλέψιμες και αξιολογούνται θετικά (μείωση της εγκληματικότητας στην περιοχή-στόχο της παρέμβασης).

◇ Παράπλευρες επιδράσεις: Είναι συνέπειες έξω από το βασικό στόχο της παρέμβασης. Μπορεί να είναι προβλέψιμες ή μή, θετικές ή αρνητικές (π.χ μείωση εγκληματικότητας στην περιοχή-στόχο της παρέμβασης αλλά αύξηση αυτής σε άλλη περιοχή).

◇ Αρνητικές επιδράσεις: Βρίσκονται ενάντια στους στόχους που είχαν τεθεί κατά τη διαμόρφωση της δημόσιας πολιτικής. Αυτές μπορεί να σημειωθούν είτε εντός είτε εκτός της περιοχής-στόχο, μπορεί να σημειωθούν αρκετά χρόνια μετά την παρέμβαση (π.χ αύξηση της εγκληματικότητας και στην περιοχή-στόχο της παρέμβασης ή αύξηση των τιμών των ακινήτων στην περιοχή-στόχο της παρέμβασης όπου μειώθηκε η εγκληματικότητα).

◇ Μηδενικές επιδράσεις: Πρόκειται για την περίπτωση που η παρέμβαση δεν δημιούργησε καμία απολύτως επίπτωση μέσα ή έξω από την περιοχή-στόχο.

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ → Οι κύριες τεχνικές αξιολόγησης είναι τρεις:

Πρώτον οι τεχνικές που μετρούν τη σχέση κόστους, οφέλους και χρησιμότητας και τυγχάνουν μεγάλης αποδοχής. Όμως πολλά είναι τα ερωτήματα για το ποιός θέτει τα κριτήρια για τον υπολογισμό τους κόστους, των οφέλους και της χρησιμότητας, πώς και πότε γίνονται οι υπολογισμοί.

Δεύτερον οι τεχνικές που μετρούν την αποδοτικότητα. Εφαρμόζονται κυρίως κατά την παραγωγική αξιολόγηση και έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό ότι προσπαθούν να φτάσουν στον λόγο των εισροών προς τις εκροές υπηρεσιών ή όπου αυτό δεν είναι δυνατό εκφράζουν κατά πόσο έγινε αποδοτική χρήση των πόρων, πόσα έπρεπε και πόσα τελικά επιτεύχθηκαν.

Τρίτον οι τεχνικές που χρησιμοποιούν πειραματισμό ή ημι-πειραματισμό για να αξιολογήσουν πολιτικές και εφαρμόζονται κυρίως στην ανάλυση επιπτώσεων. Βασίζεται κυρίως στη σύγκριση και περιλαμβάνει ποικιλία τεχνικών όπως π.χ μελετά ένα πρόβλημα πριν και μετά την παρέμβαση, ή την επίδραση της παρέμβασης σε δύο διαφορετικές ομάδες κ.λ.π.

52. Μηχανισμοί ρύθμισης και Ανεξάρτητες Αρχές

Στο πλαίσιο της ελεγκτικής λειτουργίας του κράτους, αλλά κυρίως η εμφάνιση νέων μηχανισμών ρύθμισης της αγοράς, διαμορφώθηκαν και νέα θεσμικά μορφώματα.

Αυτό συνέβη διότι στους τομείς των δικαιωμάτων των πολιτών, οι μηχανισμοί ρύθμισης δεν μπορούσαν να προέλθουν από την παραδοσιακή γραφειοκρατία. Απαιτούνταν θεσμικά όργανα τα οποία να παράγουν ευρεία συναίνεση και να χρησιμοποιούν μεθόδους περισσότερο ευέλικτες και αποτελεσματικές. Έτσι κρίθηκε από τα ευρωπαϊκά κράτη απαραίτητη η δημιουργία των Ανεξάρτητων Αρχών. Μια Ανεξάρτητη αρχή είναι ένα όργανο που διαθέτει εξουσίες και αρμοδιότητας βάσει συνταγματικής ή νομοθετικής ρύθμισης. Επιπλέον, είναι μια διακριτή οργανωτική μονάδα που δεν υπόκειται στην ιεραρχία της διοίκησης, αλλά στον έλεγχο της νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας. Διοικείται από μέλη, τα οποία δεν προέρχονται από το πολιτικό προσωπικό. Το πρότυπο των Ανεξάρτητων Αρχών προέρχεται από τις ΗΠΑ.

53. Ποιοι είναι οι βασικότεροι λόγοι δημιουργίας των Ανεξάρτητων Αρχών;

1. Λόγοι που αφορούν τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος

Επικρατεί σήμερα η αντίληψη ότι η δημοκρατία κινδυνεύει από τις πλειοψηφίες που επηρεάζουν τη δημοκρατία, καθώς οι πλειοψηφίες είναι τεχνητές αφού σχηματίζονται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, διέπονται από τη λογική του 'μέσου όρου' και δεσμεύονται από μηχανισμούς lobbying αποτελούν σύγχρονα ζητήματα που οφείλουμε ως κοινωνίες να εξετάσουμε. Το παραπάνω γεγονός αποτελεί και μία από τις κυρίαρχες αιτίες που οι πολιτικοί ως αντιπρόσωποι του λαού αποφεύγουν να εμπλακούν σε κρίσιμα ζητήματα που ενδεχομένως να απαιτούν και οριακές επιλογές για να μην έρθουν σε αντίθεση με τμήμα των ψηφοφόρων τους. Ως λύση στη συγκεκριμένη αυτή αδυναμία των σύγχρονων πολιτικών συστημάτων προτάθηκε από τις δημοκρατίες η δημιουργία των Ανεξάρτητων Αρχών.

2. Λόγοι που αφορούν την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων

Στο τέλος του 20^{ου} αιώνα εδραιώθηκαν δύο νέα δικαιώματα. Πρόκειται για το δικαίωμα στην πληροφόρηση και το δικαίωμα της προστασίας της ιδιωτικής ζωής σε σχέση με τους κινδύνους που αυτή διατρέχει από τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

3. Λόγοι που αφορούν την πολυπλοκότητα της σύγχρονης διακυβέρνησης.

Τα θέματα στα οποία δραστηριοποιούνται οι Ανεξάρτητες Αρχές και οι αποφάσεις που οι τελευταίες λαμβάνουν απαιτούν αυξημένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις.

4. Λόγοι θεσμικής ομοιομορφίας.

Η δημιουργία Ανεξάρτητων Αρχών οφείλεται στην ανάγκη θεσμικής ομοιομορφίας μεταξύ των κρατών και ιδιαίτερα μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οφείλεται, όμως, και στην τάση που έχουν τα κράτη να μιμούνται πετυχημένες λειτουργίες που λαμβάνουν χώρα στο εσωτερικό άλλων κρατών.

54. Χαρακτηριστικά των Ανεξάρτητων Αρχών

- Οι Ανεξάρτητες Αρχές διαθέτουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία
- Οι Ανεξάρτητες Αρχές έχουν κανονιστική, ελεγκτική – κυρωτική και γνωμοδοτική αρμοδιότητα
- Οι Ανεξάρτητες Αρχές διαθέτουν οικονομική αυτοτέλεια
- Οι Ανεξάρτητες Αρχές διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

α) αυτές που ρυθμίζουν την αγορά

β) αυτές που ρυθμίζουν και προστατεύουν το δημόσιο συμφέρον.

- Στο πεδίο της διοικητικής τους αρμοδιότητας, οι Ανεξάρτητες Αρχές απασχολούνται με τη διαμεσολάβηση, την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης.

55. Οι Ανεξάρτητες Αρχές στην Ελλάδα

Διακρίνονται σε Συνταγματικά και Νομοθετικά κατοχυρωμένες και σε Νομοθετικά Προβλεπόμενες.

➤ Συνταγματικά και Νομοθετικά Κατοχυρωμένες

Με το άρθρο 101Α Σ κατοχυρώθηκε η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών των Ανεξάρτητων Αρχών και η διαδικασία εκλογής των μελών τους. Ωστόσο η πρόβλεψη αυτή αναφέρεται μόνο στις πέντε συνταγματικά κατοχυρωμένες Ανεξάρτητες Αρχές οι οποίες αναγνωρίστηκαν με την αναθεώρηση του 2001. Οι αρχές αυτές είναι:

α) η Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (άρθρο 9^Α Σ),

β) το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (άρθρο 15 § 2 Σ),

γ) η Αρχή Προστασίας του Απορρήτου των Τηλεπικοινωνιών (άρθρο 19 § 2 Σ),

δ) Το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (άρθρο 103 § 7 Σ) και

ε) ο Συνήγορος του Πολίτη (άρθρο 103 § 9 Σ).

➤ Νομοθετικά Προβλεπόμενες

Εκτός από τις πέντε συνταγματικά προβλεπόμενες Ανεξάρτητες Αρχές, ένας μεγάλος αριθμός τους προβλέπεται και νομοθετικά. Οι κυριότερες από αυτές είναι:

- η Επιτροπή Ανταγωνισμού.
- Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας,
- Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών ή Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) η οποία επιβλέπει και ρυθμίζει την τηλεπικοινωνιακή αγορά και την αγορά των ταχυδρομικών υπηρεσιών, στα οποία – μεταξύ άλλων – υπάγεται και το Διαδίκτυο, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και ο Συνήγορος του Καταναλωτή.

56. α) Ποια βασική επιδίωξη της πολιτείας εξυπηρετείται με τη δημιουργία του θεσμού του Συνηγόρου του Πολίτη; Ποια μέσα διαθέτει ο Συνήγορος του Πολίτη για να υποχρεώσει τη Διοίκηση να συνεργαστεί μαζί του και να συμμορφωθεί με τα πορίσματά του; Γιατί κατά τη γνώμη σας ο Συνήγορος του Πολίτη δεν πρέπει να διαθέτει κυρωτικές αρμοδιότητες;

Συνήγορος του Πολίτη

Ανεξάρτητη Αρχή, η οποία ιδρύθηκε με το Νόμο 2477/97 και ξεκίνησε τη λειτουργία του την 1η Οκτωβρίου 1998. Προβλέπεται συνταγματικά στο άρθρο 103 §9 Σ. Το νομοθετικό πλαίσιο της λειτουργίας του ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν. 3094/03. Παρέχει τις υπηρεσίες του δωρεάν και κατά την πρώτη πενταετία λειτουργίας (1998-2002) είχε δεχθεί 41.865 αναφορές. Βασικές του αρμοδιότητες είναι η διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων υπηρεσιών με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Αποστολή του Συνηγόρου του Πολίτη είναι επίσης η προάσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων του παιδιού (Συνήγορος του Παιδιού). Αποτελείται από τον Συνήγορο του Πολίτη και πέντε Βοηθούς Συνηγόρους, οι οποίοι εποπτεύουν και συντονίζουν τη λειτουργία και τα στελέχη των αντίστοιχων θεματικών Κύκλων της Αρχής: Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Κοινωνικής Προστασίας, Ποιότητας Ζωής, Σχέσεων Κράτους-Πολίτη και Δικαιωμάτων του Παιδιού.

57. Ποια βασική επιδίωξη της πολιτείας εξυπηρετείται με τη δημιουργία της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων;

Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ)

Ανεξάρτητη Αρχή η οποία ιδρύθηκε με το νόμο 2472/1997, ο οποίος ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο την ευρωπαϊκή οδηγία 95/46/EK. Η οδηγία αυτή θέτει κανόνες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, όσον αφορά την προστασία των προσωπικών δεδομένων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, υπάρχει ο νόμος 2774/1999. Η λειτουργία της ξεκίνησε στις 10 Νοεμβρίου 1997. Σήμερα κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 9Α Σ. Οι αρμοδιότητές της αφορούν θέματα που σχετίζονται με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία περιλαμβάνονται σε αρχείο, πχ. η Αρχή αποφαινεται αν πρέπει να χορηγήσει ένας σύλλογος (ιατρικός, δικηγορικός) στοιχεία από τον προσωπικό φάκελο ενός μέλους του σε ένα πολίτη, προκειμένου αυτός να τα χρησιμοποιήσει σε δικαστήριο. Αποτελείται από έναν Πρόεδρο, ο οποίος είναι ανώτερο Δικαστικός και έχει συνολικά έξι (6) μέλη.

58. Ποια είναι η αποστολή, ο σκοπός και η αναγκαιότητα της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας;

Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Η ΕΑΔ έχει ως βασική αποστολή τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δράσεων για την ενίσχυση της ακεραιότητας και της διαφάνειας, την επίτευξη μετρήσιμων αποτελεσμάτων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και τη διαρκή ενημέρωση των πολιτών για τις δράσεις αυτές. Για το λόγο αυτό είναι υπεύθυνη για τον συνολικό σχεδιασμό, τον συντονισμό, την εποπτεία και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συνόλου των ελεγκτικών μηχανισμών, δομών και υπηρεσιών, που δραστηριοποιούνται στον έλεγχο της δράσης των δημόσιων φορέων και οργανισμών και στην καταπολέμηση της διαφθοράς. Η Αρχή ορίζεται ως ο υπεύθυνος φορέας για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς.

Σκοπό της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ουσιαστικά αποτελεί η δημιουργία ενός εθνικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου, που θα αξιοποιεί τις συνέργειες αλλά και τα προγράμματα που θα διοργανώνουν και θα μετασχηματίζουν ψηφιακά τη δημόσια διοίκηση. Σε επίπεδο ευρύτερης στρατηγικής η ΕΑΔ, εντάσσει στους στόχους της μεταξύ άλλων και την επίτευξη μεγάλων ρυθμών ανάπτυξης, προσέλκυσης επενδυτών, στήριξης της ισότιμης ευημερίας των πολιτών, με ενίσχυση της διαφάνειας, της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Η ΕΑΔ αναλαμβάνει ουσιαστικά, να σχεδιάζει το Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης όλου του δημόσιου τομέα, στο πεδίο αντιμετώπισης της διαφθοράς.

Στο ίδιο πλαίσιο η αρχή αυτή έχει ως **βασική αποστολή** τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στοχευμένης δράσης για τους φορείς του ιδιωτικού τομέα καθώς και για τη συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα. Απώτερο σκοπό της ΕΑΔ δηλαδή, αποτελεί η δημιουργία μιας «κοινωνικής πανστρατιάς» κατά της διαφθοράς.

Η αναγκαιότητα συσχετίζεται με τους στόχους της Αρχής, η οποία αναμένεται να ενοποιήσει τα προηγούμενα διασπαρμένα όργανα, να κατανέμει πιο αποδοτικά τους πόρους που απαιτούνται για την εφαρμογή μηχανισμών καταπολέμησης της διαφθοράς και να διασφαλίσει το συντονισμό του πλαισίου δημόσιας λογοδοσίας.

Πιο αναλυτικά, ειδικά σε επίπεδο οικονομικότητας η έλλειψη συνεργασίας και ο κατακερματισμός των αρμοδιοτήτων (Αιτ. έκθ. 4622/2019, σελ.64), διογκώνει τις απαιτήσεις σε πόρους, κάτι που η νέα αρχή σκοπεύει να διορθώσει. Στο πλαίσιο των προτάσεων του ΟΟΣΑ (2012,σελ.25-33), η ΕΑΔ αναμένεται να αξιοποιήσει σύγχρονα εργαλεία, να αναλύσει δεδομένα και να προσεγγίσει συμπεριφορικά, υιοθετώντας ακόμη και τεχνικές τεχνητής νοημοσύνης, έτσι ώστε να αυξηθεί το τελικό αποτέλεσμα στη δράση των φορέων καταπολέμησης της διαφθοράς, που τώρα αποτελούν ένα νέο κοινό, ενιαίο φορέα.

Η νέα Αρχή απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές, προκειμένου να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία της. Ως θεσμικό αντίβαρο, η Αρχή υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και στο παρόν σχέδιο νόμου. Πέραν τούτου θεσπίζεται ένα ολοκληρωμένο σύστημα εσωτερικών και εξωτερικών μηχανισμών ελέγχου και εξισορρόπησης, θέτοντας τα απαραίτητα εχέγγυα ακεραιότητας, διαφάνειας και λογοδοσίας γύρω από την οργάνωση και τη λειτουργία της Αρχής. Πέραν του προβλεπόμενου ελέγχου από το Κοινοβούλιο, πρόσθετες εγγυήσεις περιλαμβάνουν μία σειρά από ασυμβίβαστα για τα όργανα διοίκησης, την υποχρέωση υποβολής δηλώσεων πόθεν έσχες, τη ενεργητική διαχείριση φαινομένων σύγκρουσης συμφερόντων, υποχρεώσεις εχεμύθειας και κυρίως την τακτική επικοινωνία των δράσεων και των αποτελεσμάτων της Αρχής προς τους πολίτες.

59. Ποιοι είναι οι βασικοί στόχοι του Νόμου 4622/2019 για το Επιτελικό Κράτος, σε σχέση με τη δημιουργία θεσμών όπως η Εθνική Αρχή Διαφάνειας;

Στην αιτιολογική έκθεση του Ν.4622/2019 για το επιτελικό κράτος εμφανίζεται το σύνολο των **στόχων** του νέου ρυθμιστικού πλαισίου που αφορά την ενοποίηση νομοθετημάτων και άξονες: την κυβέρνηση, την κεντρική δημόσια διοίκηση, τη λειτουργία του επιτελικού κράτους, τη θέσπιση εγγυήσεων διαφάνειας και ακεραιότητας ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού και κατάργηση προηγούμενων νομοθετικών διατάξεων. **Εκτός από την επικαιροποίηση και ενοποίηση της σχετικής νομοθεσίας, με το νέο πλαίσιο του Ν.4622/2019 επιδιώκονται θεσμικές τομές που έχουν ως στόχο την αποτελεσματικότερη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού, με (αιτιολογική Έκθεση 4622/219 ,σελ.1): έμπρακτη και αποτελεσματική διάκριση της κυβέρνησης από τη διοίκηση , εξασφάλιση ελέγχου διαφάνειας και ακεραιότητας στην κρατική λειτουργία , συντονισμός της κυβερνητικής δράσης. Για την εκπλήρωση αυτών των στρατηγικών στόχων, η νέα Αρχή έχει σχεδιαστεί πάνω σε τρεις επιχειρησιακούς πυλώνες: Α) διενέργειας ελέγχων και ερευνών, Β) πρόληψης και πολιτικών ακεραιότητας και Γ) σχέσεων με την κοινωνία. Προκειμένου να εξασφαλιστούν τα εχέγγυα για την επιτυχία μιας ανεξάρτητης αρχής όπως η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, αυτή θα πρέπει να θωρακιστεί νομικά , ακόμη και να κατοχυρωθεί συνταγματικά σε μία μελλοντική αναθεώρηση για να μην κινδυνεύει με αλλοίωση του ρόλου τους από τις τροποποιήσεις στις εκάστοτε. Επιπλέον, για να είναι αξιόπιστη και δημοκρατικά θεμελιωμένη η Αρχή, θα πρέπει ο τρόπος επιλογής των μελών της να γίνεται με αυστηρότερες και πιο αξιοκρατικές μεθόδους. Στην παρούσα φάση επιλέγει τα μέλη της ΕΑΔ τελικά ο Πρωθυπουργός, μέσα από μία μικρή λίστα υποψηφίων όπως έχει ήδη αναφερθεί. Θα μπορούσε η στελέχωση της αρχής να γίνεται μέσα από διαδικασίες του ΑΣΕΠ έτσι ώστε να περιορίζεται κάθε κυβερνητική παρέμβαση στο διορισμό της διοίκησης της ανεξάρτητης αρχής.**

Καλή Μελέτη- ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

Στη διάθεσή σας για ό,τι χρειαστείτε

Βίκυ Βάρδα

vicky.eclass4u@gmail.com

κινητό : 6945-310630